

చందమామ

ఫిబ్రవరి 1981

జీవన్, హను చర్చించే అంశం ఎంతో క్షేమకరమైన నమ్మకమైన మార్గం

జీవన్, నీతో ప్రయాణం చేయడమంటే నాకెంతో ముచ్చట.
నువ్వుతనిపించే ఆ అరటి పళ్ళు తింటే... నీ బుజ్జంమీద కులాసాగా
పడుకుంటూ... నువ్వైతేకుంటే నేనేమురుహోమోజ్జో!

ఏముంది? ఏ మోజోవాడిదగ్గర్ పనికి కుదురుతునే పాడివి. అడుతూ,
తమాచాగా మొదలెస్తూ రోజులు గడిచేవాడివి.

అమ్మయి! తలమకుంటేనే భయంగా ఉంది.
అదితప్ప ఇంకో మార్గమేలేదా?

తేకం, ఉంది. భవిష్యత్తులో భద్రతకు ఎంతో క్షేమకరమైన, నమ్మకమైన మార్గం ఉంది.
దానిపేరే జీవిత భిమా.

అదేమట?

అది ముందు ముందు నీకు బాగా అవసరమైనప్పుడు చాలినంత సొమ్ము ఉండేలా ఇప్పుట్టుంటే పాడుపుచేసి మార్గం.
ముదట లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్ కార్పొరేషన్ వారికి నిర్దేశమైన సొమ్మును, క్రమమైన వ్యవధులలో
కట్టడానికి మనం ఒప్పుకోవాలి. వాళ్ళు ఆసొమ్మును పాడుపుచేసి మనకోసం మరెంత చేసేపెడతారు.
మరో మాటలో చెప్పాలంటే దాన్ని వాళ్ళు మదుపు పెడతారు.

అలా మనమే మదుపు పెట్టాల్సి కదా! వాళ్ళ పెద్దతే ఏమిటిట తదా?

తేడా ఏమిటంటే, ఒకవేళ నాకు రేపుగానే, ఒకవారా
తర్వాతగానీ ఎప్పుడైనా ఏదైనా అయిపోతే కార్పొరేషన్
నీకు పెద్ద మొత్తాన్ని చెలికిస్తుంది.
దాంతో నువ్వు పోయిగా ఒకేకప్పు.

అంటే మనం అప్పుటికే
కట్టించానికన్న ఎక్కువ ఇస్తారంటావా?

ఎంతో, మరెంతో ఎక్కువగా. మిగతా రకాల
మదుపులలాంటిది కాదీది. ఒకవేళ
నాకేం కాలేదనుకో నిర్ణీతమైన
కోన్నళ్ళ తర్వాత మనరే
కట్టించడా తిరిగొచ్చేస్తుంది
దాంతోపాటే ఆ సొమ్ముతో వాళ్ళు
అర్జించేది కూడా కలిపాస్తుంది.

అబ్బా, అద్భుతం! మనుషులకంత ముందాలోచనో చూడు!

**జీవిత భిమా
గురించే
మరింత తెలుసుకోండి**

లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్
కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా

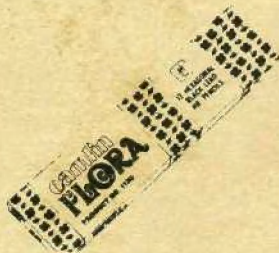
ఉపతెలిగాలబ్బించే మార్గంను రంగుల వున్నకం
ఇంగ్లీషు, హిందీలలో పోతుతుంది. దీనిని గొప్ప
జీవిత-భిమానిగా పిలుస్తారు. కోసం జీవన
మరియు హాను కోసం ఏ.ఆర్. అండ్ పబ్లిక్
డివీజన్-మొత్తం, ఎల్.ఐ.సి. సెంట్రల్ ఆఫీస్
పార్క్, రాజ్ నం. 252, బోంబాయి
40021 కి వ్రాయండి.

మనందరికీ పూలంటే ఇష్టంగద-చిన్న చిన్న ఆ పెన్నిళ్ళు మరి అందరికీ నచ్చాయి.
గులాబీ రంగుపూలు...అకువచ్చని చిగుళ్ళతో- సాయంత్రమయే సరికి ఒక పెన్నిల్ తప్ప
చూడ ముచ్చటగా లేపూ అవి... మిగిలినవన్నీ మాయమయిపోయాయి.
అలాగే ఫ్లోరా పెన్నిళ్ళు చూడ ముచ్చటగా ఆ, పోతే పోయాయిరెద్దురూ. ఆ తీసుకువెళ్ళిన
ఉంటాయి...అందుకే మరి అవంటే మనకి ఇష్టం. వాళ్ళందరూ నా స్నేహితురేగా మరి.
మా ఆమ్మేమో నా పుట్టిన రోజుకి ఫ్లోరా ఫ్లోరా పెన్నిళ్ళు వదలలేనంత ముచ్చట
పెన్నిల్ బాక్స్ తెచ్చింది. గొల్పేవి అవి విరిగి పోనీవి కూడా !

కేమిన్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
ఆర్ట్ మెటీరియల్ డివిజన్
బొంబాయి-400 059
కేమెల్ ఆర్ట్ మెటీరియల్స్
తయారుచేసేవారి సమర్పణ

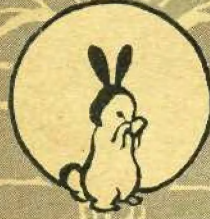

కేమిన్
ప్లోరా
పెన్నిళ్ళు

Results of Chandamama—Camlin Colouring Contest No. 17 (Telugu)

VISION 793 TEL

1st Prize: Nistala Krishnaveni, Anakapalle. 2nd Prize: S. Tharkeswar Pattnaik, Balasore. 3rd Prize: R. Raghavendra, Bangalore-27. Consolation Prizes: Nageswara Rao Jana, Mori-533250; M. N. Mohan, Bangalore; G. Sireesh, Madras-17; T. J. Balaji, Pakala P.O.; Sunkabi Gunna Padmavathi, Maharani Peta Post.

చందమామ

ఏప్రిల్ 1981

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

ముగ్గురు అధికారులు 7	ఖారవేలుడు 35
తోకచుక్క-10 11	కోదండరాముడు 39
మాయఅద్దం 19	అసలుకారణం 43
దేవుడి సొత్తు 24	శకునం 44
నిజమైన గొప్పతనం 27	ఇద్దరు మోసగత్తెలు-2 46
శ్రమఫలితం 28	విఘ్నేశ్వరుడు-2 51
పంచాయుధుడు 31	బావ-మరదలు 59

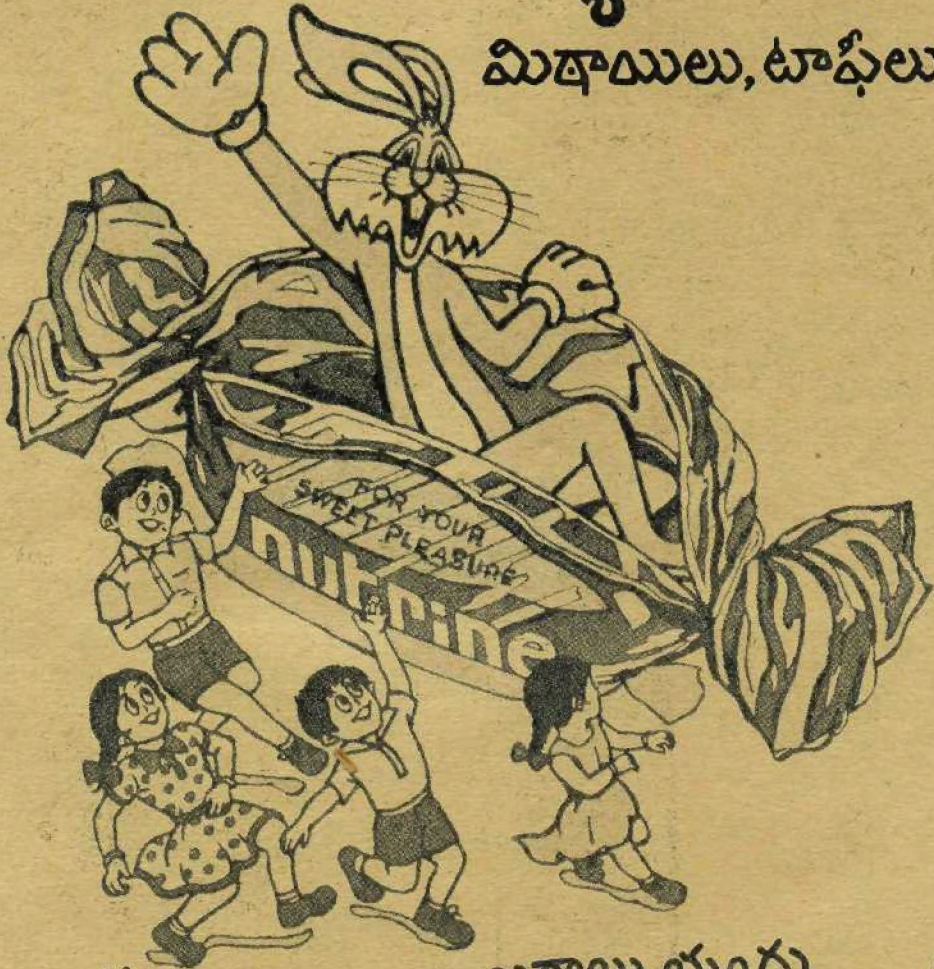

విడి ప్రతి: 1-50

సంవత్సర చందా: 18-00

న్యూట్రిన్

మిథ్యాలు, టాఫీలు

జొక్కమిరాయి యందు
ఇష్టలరస పూరిత విందు!

న్యూట్రిన్ కస్టమైజర్ కంపెనీ లిమిటెడ్, చిత్తూరు-517 002 (అం.ప్ర.)

CASNC44/80 TE B

డాక్టరుగారూ! మా బాబు
పాపాయికి వంట
బాగాలేదు. కొరవం చెక్ చేసి
దెప్పండి సార్.

జ్వరంలాంటిదేంకాదు.
కడుపులానేట్రబుల్.
ఉడ్వర్త్ గ్రెప్ వాటర్
ఇవ్వండి. ఆగిపోతుంది.

ఇదివర్షకాలం
కదా డాక్టర్.
ఉడ్వర్త్ గ్రెప్
వాటర్ ఇవ్వవచ్చు?

దానికేం? ఎండకాలమైనా వర్షకాలమైనా
బలికాలమైనా పకాలమైనా సరే,
పిల్లలకు కడుపులో ఎలాంటిట్రబుల్
వెళ్ళినా ఉడ్వర్త్ గ్రెప్ వాటర్
ఇవ్వండి.

100 ఏళ్లుగా మాతృలోకం
ఎవ్వసించినది

ఉడ్వర్త్ గ్రెప్ వాటర్

చందమామ

సంస్థాపకుడు : 'చక్ర పాణి'

సంచాలకుడు : నాగిరెడ్డి

ఈ నెల బేతాళకథ ["మాయాద్దం"]కు ఆధారం రాంబాబు రచన. ఒక కార్యం సక్రమంగా నెరవేరడం, నెరవేరక పోవడం మంచి, చెడుశకునాల మీద ఆధారపడి వుంటుందని నమ్మేవాళ్ల ప్రవర్తన, ఒక్కోసారి ఎలాంటి వింతపరిస్థితులకు దారి తీస్తుందో, "శకునం" అన్న కథలో తెలుసుకుంటాం.

అమరవాణి

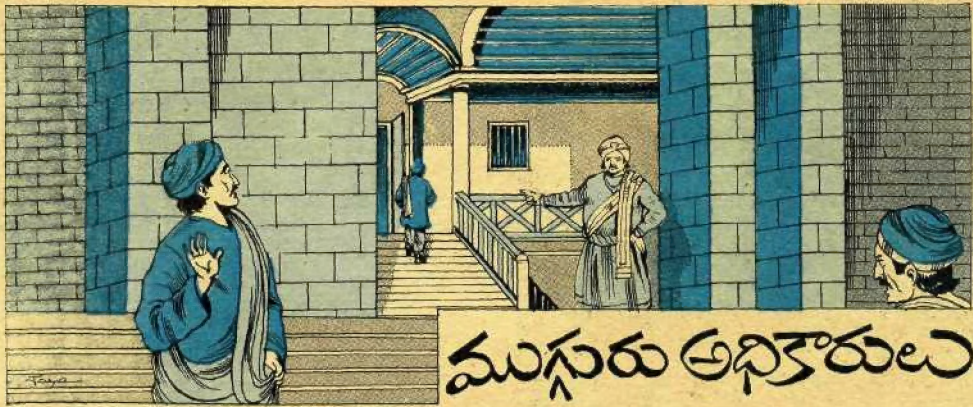
స్వభావోపదేశన శక్యతే కర్తవ్యతా,
సుతవ్రతపి పానీయం పునర్గచ్ఛతి శీతకామ్.

[ఎంత బోధించి మనుషుల సహజస్వభావాన్ని మార్చడం సాధ్యం కాదు. స్వభావసద్ధంగా చల్లగా వుండే నీటిని కాచి వేడి పరిచినా, కొంతసేపటికి ఆ నీరు తిరిగి చల్లబడిపోతుంది.]

సంపుటి 68 ఫిబ్రవరి 81 సంచిక 2

విడి ప్రతి : 1-50 : : సంవత్సర చందా : 18-00

ముగ్గురు అధికారులు

విశ్వశాంత మహారాజు పరిపాలన అపూర్వమని చెప్పకునేవారు. ఆయన రాజ్యంలో ప్రతి గ్రామానికి స్వపరిపాలన ఉండేది. రాజు ఏటా కొన్ని గ్రామాలు సందర్శించి, అక్కడి పరిపాలన ఎలా కొనసాగుతున్నదీ స్వయంగా విచారించేవాడు. దేశానికి సంబంధించిన వార్తలు గుర్రాల మీద దేశం అన్నిమూలలకూ అందేవి. ప్రతి గ్రామం నడిబొడ్డులోనూ ఎప్పటి వార్తలు అప్పుడు తెలియజేయబడేవి.

ఒక సంవత్సరం రాజు పర్యటనకు బయలుదేరి మొదట రామపురం వెళ్లాడు. అక్కడి అధికారి రామరాజు రాజుగారికి తన ప్రస్తుత కార్యక్రమం నివేదించాడు.

రామపురం చాలా పెద్ద గ్రామం. గ్రామ పరిపాలన నిర్వహించటానికి వందమంది ఉద్యోగులున్నారు. వారందరూ ఉదయం నుంచి సాయంకాలం వరకూ కొలువుకు

వచ్చి, వ్యవహారాలు చూస్తారు. అయితే ఉదయం ఒక్కరూ సమయానికి రావడం లేదు. కొందరు మరీ అలస్యంగా వస్తున్నారు. దీన్ని అరికట్టడం కోసం రామరాజు ప్రతిరోజూ అందరికన్న ముందుగా వచ్చి, గుమ్మం దగ్గర నిలబడి, అలస్యంగా వచ్చిన వారిని తగిన విధంగా శిక్షిస్తూ వచ్చాడు. అలా అతను వారం దినాలు చేసిన ఆనంతరం ఉద్యోగులు ఇష్టం వచ్చినట్టు రావడం తగ్గిపోయింది.

రామరాజు చెప్పిన ఈ సంగతులు విని రాజుగారు, "కొలువుకు ద్వారపాలకుడు లేడా? నువ్వు స్వయంగా సేకరించిన సమాచారం వాడి ద్వారానే సేకరించవచ్చు గదా?" అన్నాడు.

"ప్రభూ, ద్వారపాలకుడు చిన్న ఉద్యోగి. అతడు మిగతా ఉద్యోగులంటే భయపడతాడు. అందుచేత వారికి వ్యతిరే

“ఇందులో అన్యాయం ఏమీ లేదు. ఇక్కడి కొలువులోని వారందరికీ అధికారివి. అయినా ఇక్కడి ద్వారపాలకుడు నీ కంటే, నీ కింది అధికారులను ఎక్కువ అభిమానించి, గౌరవిస్తున్నాడు. గుమ్మం దగ్గర నిలబడితే తప్ప నీ కింది ఉద్యోగులు నిన్ను లెక్కచెయ్యడం లేదు. అన్నింటినీ మించి, ఎంతో విలువైన నీ సమయాన్ని ద్వారపాలనకు వెచ్చిస్తున్నావు. ఈ ఒక్క బాధ్యతనే నువు సరిగా నిర్వర్తిస్తున్నట్టు న్నది!” అని రాజుగారు ఆ గ్రామానికి ఒక కొత్త పాలకుణ్ణి నియమించి, అక్కడి నుంచి భీమపురం వెళ్ళాడు.

కంగా ఏమీ చెప్పడు. అధికారిని గనక, నేను గుమ్మంలో నిలబడితే ఉద్యోగులు భయపడతారు,” అన్నాడు రామరాజు.

“ద్వారం వద్ద నిలబడడానికి సిగ్గుగా, అవమానంగాలేదా?” అన్నాడు రాజు.

“విధినిర్వహణలో నాకు సిగ్గా, అవమానమూ ఉండవు,” అన్నాడు రామరాజు గర్వంగా.

“అయితే, నేటినుంచి నువు ద్వార పాలకుడివిగా ఉండు. ఈ గ్రామానికి మరో అధికారిని నియమిస్తాను,” అన్నాడు రాజు.

రాజుగారు తనను మెచ్చుకుంటాడనుకున్న రామరాజు తెల్లబోయి, “ఇది అన్యాయం, ప్రభూ!” అన్నాడు.

రాజుగారు తాను భీమపురం వెళ్ళు తున్నట్టు ముందుగా ఎవరికీ చెప్పలేదు. ఆయనకన్న ఒక్క గంట ముందుగా మాత్రమే ఆ వార్త భీమపురం చేరింది. అక్కడి అధికారి రాజుగారు వస్తున్నారన్న వార్త ఊరి మధ్య వినిపించినప్పుడు తన కార్యాలయంలో కాక, ఊరిమధ్య ఉన్నాడు. అతను హడావుడిగా కార్యాలయానికివెళ్లి, రాజుగారికి ఘనమైన స్వాగతం ఏర్పాటు చెయ్యమని ఉద్యోగులను హెచ్చరించాడు.

భీమపురం చేరుతూనే తన కోసం సిద్ధంగా ఉన్న ఏర్పాట్లు చూసి రాజుగారు తెల్లబోయాడు. అకస్మాత్తుగా వచ్చి, అధికారిని ఆశ్చర్యపరచాలని ఆయన ఉద్దేశం.

“నేను వస్తున్నట్టు మీకు ముందే ఎలా తెలిసింది?” అని రాజుగారు గ్రామాధికారిని అడిగాడు.

తాను గొప్ప పని చేసి, ప్రశంసకు పాత్రుడి నవుతున్నా ననుకుని, “నేను తలవని తలంపుగా తమరు వస్తున్న వార్త వినడం జరిగింది, ప్రభూ! వెంటనే తమ కోసం ఈ ఏర్పాట్లన్నీ చేయించేశాను,” అన్నాడు భీమరాజు.

“నీ కార్యాలయం చూడబోతే ఊరి చివర ఉన్నది. వార్తలు వినపడేది ఊరి మధ్య గద! ఆ సమయంలో నువు నీ కార్యాలయంలో ఉండక, ఊరి మధ్య ఎందుకున్నావు?” అని రాజుగారు అడిగాడు.

“ఏదో కొలువు పని మీదనే బయటికి వెళ్ళవలసి వచ్చింది, ప్రభూ!” అన్నాడు భీమరాజు.

“నీ కింద ఎందరో ఉద్యోగులుండగా, కొలువు సమయంలో నువు ఎందుకు బయటికి వెళ్ళవలసి వచ్చింది? నీకు నీ బాధ్యతలు సరిగా తెలిసిరాలేదు. నీ స్థానంలో మరొక అధికారిని నియమిస్తున్నాను,” అని రాజు అప్పటికప్పుడే కొత్త అధికారిని నియమించి, సోమపురానికి బయల్దేరాడు.

సోమపురంలోని అధికారి సోమరాజు విశ్వశాంతుడికి ఘనంగా స్వాగతం ఏర్పాటు చేశాడు. “స్వాగతసత్కారాలు

చాలా బాగున్నాయి. అధికారిగా నువు సాధించినది ఏమిటి?” అని విశ్వశాంతుడు సోమరాజును అడిగాడు.

“ప్రభూ! నేను గ్రామంలో ఉండడం శుభదాయకమని అందరూ అంటూంటారు. అందుకు నిదర్శనం ఏమిటంటే, గ్రామంలో జరిగే సంతాప సభలన్నీ నేను గ్రామంలో లేనప్పుడే జరుగుతున్నాయి,” అన్నాడు సోమరాజు.

“సంతాపసభ లేమిటి?” అని విశ్వశాంతుడు అడిగాడు.

“రాజ్యంలో గాని, గ్రామంలో గాని ఎవరన్నా మరణించినప్పుడు, కొలువులో సంతాపసభ జరిపి, పోయినవారికి

శ్రద్ధాంజలి ఘటించడం మాకు అలవాటు. ఈ కార్యక్రమం నిర్వహించవలసినవాడు అధికారి, అంటే నేను. నా తర్వాతవాడైన వీరభద్రుడు గత సంవత్సరంలో ఇరవై ఆరుగురు ప్రముఖుల మరణాలకూ తానే సంతాపసభలు నిర్వహించాడు," అన్నాడు సోమరాజు.

"శుభకార్యాల మాటేమిటి?" అని రాజుగారు అడిగాడు.

"నేను లేనప్పుడు శుభకార్యాలు ప్రారంభించం గదా! అవి అన్నీ నా అధ్యక్షతనే జరుగుతాయి. అందుకే అందరూ నన్ను శుభానికి, వీరభద్రుణ్ణి అశుభానికి మారుపేరుగా చెప్పుకుంటారు. అయితే ఇందులో వీరభద్రుడి తప్పు ఉన్నదనటానికి లేదు. అశుభాలు వీరభద్రుడు ఉన్న కారణంగా కాదు, నేను లేని కారణంగా గదా జరుగుతున్నాయి!" అన్నాడు సోమరాజు గర్వంగా.

విశ్వశాంతుడు చిరాకుపడుతూ సోమరాజు వంక చూసి, "సంవత్సరానికి ఇరవై

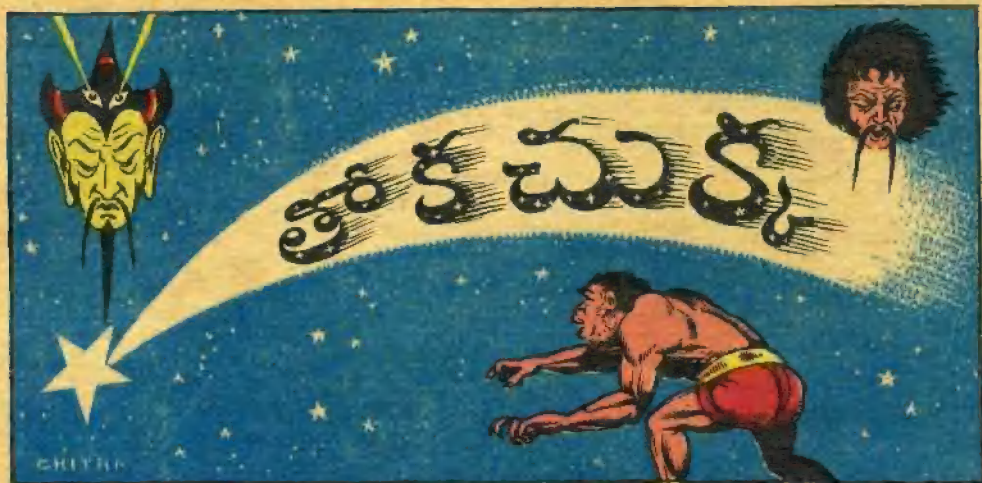
ఆరు పర్యాయాలు, అంటే ఉజ్జాయింపుగా నెలకు రెండు పర్యాయాలైనా, ప్రముఖుల మరణాలు జరుగుతున్నాయన్నమాట. అయినా నువ్వు ఒక్క సంతాపసభకూ లేవంటే, చాలాకాలం నువ్వు గ్రామాంతరాల్లో గడుపుతున్నావన్నమాట! కేవలమూ శుభకార్యాలు జరపటానికి మాత్రమే గ్రామానికి వస్తున్నావన్నమాట! బాధ్యత ఉండాలి గాని, ఇలా బయట తిరగ కూడదు. నీ స్థానంలో వీరభద్రుణ్ణి అధికారిగా నియమిస్తున్నాను," అన్నాడు.

సోమపురంనుంచి బయలుదేరేటప్పుడు మంత్రి, విశ్వశాంతుణ్ణి, "ఇంకేమన్నా గ్రామాలు తిరగవలసి ఉన్నదా, ప్రభూ?" అని అడిగాడు.

"అవసరంలేదు. ఈ మూడు గ్రామాల అధికారులతోనూ నేను ఎలా వ్యవహరించానే రాజ్యమంతటా తెలియజెయ్యి, చాలు!" అన్నాడు విశ్వశాంతుడు.

విశ్వశాంతుడి రాజ్యం ఎప్పటికీ సుభిక్షంగానే ఉంటూ వచ్చింది.

10

[చతుర్నేత్రుడు తనకూ, ఏకాక్షికి వున్న బాల్యవిరోధం గురించి సమరసేనుడికి చెప్పాడు. ఇద్దరం ఒకే ఊరి వాళ్ళమనీ, ఒక లేడిపిల్ల కోసం కలహించటం జరిగిందనీ తెలియపరిచాడు. సింహం భయంతో, తానొక చెట్టుమీద దాక్కొగా, ఏకాక్షి అక్కడికొచ్చిన ఊరివాళ్ళకు తాను దయ్యం అని చెప్పి నమ్మించాడనీ, వాళ్ళు పారిపోయారనీ చెప్పాడు. తరవాత—]

చతుర్నేత్రుడు, తన మీద ఏకాక్షి ప్రయోగించిన మాయాపాయాన్ని గురించి చెప్పేటంతలో, కొండ దిగువ పెద్ద కొలాహలం బయలుదేరింది. సమరసేనుడూ, సైనికులూ ఆ ధ్వని వచ్చిన వైపుకు ఆశ్చర్యపోతూ చూశారు.

అప్పటికి సూర్యాస్తమయం అయి కొద్దిసేపే అయింది. ఆ కొండప్రాంత మంతా సల్లనిచికటి కమ్ముకుంటున్నది. దూరంగా

మనుషులు అరవటం తప్ప, వాళ్ళు ఎక్కడ వున్నదీ, ఎటుకేసి పోతున్నదీ సమరసేనుడికి కనిపించలేదు. అంతలో ఏకాక్షి మాంత్రికుడి కంచుకంతం, "కాలభుజంగా! కపాలా!" అంటూ బిగ్గరగా కేక పెట్టటం వినబడింది.

చతుర్నేత్రుడు ఒక్క తృటికాలం అటుకేసి వృష్టి సారించి, "సమరసేనా! ఒక వైపునుంచి మీ కుండలినీ మను

మలూ, రెండవ వైపునుంచి ఏకాక్షి వస్తున్నారు. ణావా, నాగకన్యల కథ తరవాత చెపుతాను. ముందు, యీ వచ్చేవాళ్ళ కంటబడ కుండా తప్పుకుపోవటం అన్ని విధాలా క్షమంగా వుంటుంది," అన్నాడు.

సమరసేనుడికి ఆ పరిస్థితుల్లో అంత కంటే చేయదగింది, ఏమీ లేదనిపించింది. చతుర్వేత్రుడు, కుండలినీ మనుషులు అనటంలోనే, వాళ్ళు ద్రోహి కుంభాండుడూ అతడి నాయకత్వం కింద వున్న ఆట వికులూ అని తెలుస్తున్నది.

"అరుగో, వాళ్ళు యీటే వస్తున్నారు. కొండ ఎక్కుతున్నారు!" అంటూ చతుర్వేత్రుడు తన చూపుడు వేలిని

కొండ దిగువ ప్రాంతాని కేసి ఎత్తాడు. సమరసేనుడూ, సైనికులూ అటుకేసి చూశారు. దాదాపు నలభై, యాభైమంది మనుషులు దివిటీలు పట్టుకుని అరుస్తూ కొండ ఎక్కుతున్నారు.

సమరసేనుడు కత్తిపిడిమీద చేయి వేసి, "చతుర్వేత్రా, యిప్పుడు కర్తవ్యం ఏమిటి? ఆ ఒక్క కుంభాండుడినే అయితే, నా వెంట వున్న యీ ఐదుగురు సైనికులతోనే ఎదుర్కోగలను. సుశిక్షితులైన నా సైనికుల బాణాలధాటిక, ఆ ఆట వికులు నిలబడలేరు. కాని, మాంత్రికుడైన యీ ఏకాక్షి మాటేమిటి?" అన్నాడు.

"సరే, ఆ ఏకాక్షి సంగతి నాకు వదులు. కాని, ఒక్క విషయం గుర్తుంచుకో! నువ్వు యీ కొండప్రాంతాల, యీ చీకటిలో కుంభాండుణ్ణి ఎదుర్కోవటం అంత మంచిది కాదు. ఒకవేళ ఆ కుంభాండుడూ, అటవికులూ ఏకాక్షి కంట బడటం జరిగితే, నువ్వు చెయ్యాలనుకుంటున్న శత్రు సంహారం, అతడే చేస్తాడు," అన్నాడు చతుర్వేత్రుడు.

చతుర్వేత్రుడు యీలా చెపుతున్నంతలో, కొండ ఎక్కుతూ, ఉత్సాహంగా కేకలు వేస్తున్న అటవికులనూ, వాళ్ళకు ముందుండి నడుపుతున్న కుంభాండుణ్ణి, ఏకాక్షి ఎదురై అటకాయించాడు.

ఇది చూసిన సమరసేనుడు, సంతోష పడిపోతూ, "ఇదీ కథ! ఈ క్షణం ఎప్పుడొస్తుందా అని చూస్తున్నాను," అన్నాడు.

చతుర్వేత్రుడు తల అడ్డంగా తిప్పతూ, "సమరసేనా, తొందరపడి లేనిపోని ఆశలకు పోకు. ధనరాసులతో వున్న నావా, నాగకన్య వృత్తాంతం నీకు సరిగా తెలియదు. వాటిని గురించిన నిగూఢ రహస్యం, ఆఖరుకు నీకైనా ముందుగా నేను చెప్పలేను. పైగా, ఏకాక్షి వదరు బోతు అయినా, కేవలం బుద్ధిహీనుడు మాత్రం కాదు. ఆ పెద్ద బండరాతి వెనక దాక్కుందాం, పదండి," అన్నాడు.

అందరూ నిశ్శబ్దంగా చతుర్వేత్రుణ్ణి అనుసరించి నడిచారు. కొంత సేపటికి

అందరూ, కుంభాండుడు అటవికులతో వున్న ప్రదేశానికి దాపులనున్న ఒక పెద్ద రాతి వెనక భాగానికి చేరారు.

ఇంతలో ఏకాక్షిని చూస్తూనే కుంభాండుడు భయకంపితుడయ్యాడు. అతడి వెంట వున్న అటవికులు పారిపోయేందుకు దిక్కులు చూస్తున్నంతలో ఏకాక్షి పెద్దగా నవ్వి, "మీలో ఎవరైనా వున్నచోటు నుంచి కదిలారో, చావు తప్పదు. నా కంట బడిన ప్రాణి, నా ఆజ్ఞలేకుండా కదిలేందుకు వీల్లేదు!" అంటూ తలతిప్పిచూసి, "కాలభుజంగా! కపాలా! ఏళ్ళను చుట్టుముట్టండి!" అని, కేక పెట్టాడు. వెంటనే కాలభుజంగం ముందుకు దూకి, ఋసలు కొడుతూ అటవికుల

చుట్టూ తిరగసాగింది. కపాలం గాలిలో గిరున తిరుగుతూ, వాళ్ళ తలలపై ఆడ సాగింది. భయకంపితులై నిలువెల్లా పణికిపోతున్న కుంభాండుణ్ణి, ఆటవికులనూ కన్నెర్రచేసి చూస్తూ, ఏకాక్షి, "మీ రెవరు? ఏక్కడకీ ప్రయాణం?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్న వింటూనే కుంభాండుడు, మరింతగా పణికిపోసాగాడు. అతడికి నిజం చెప్పాలో, అబద్ధం చెప్పి తప్పించుకోవచ్చునో తెలియలేదు. ఈ ద్వీపంలో వున్న మాంత్రికులను గురించి అతడు ఆటవికుల ద్వారా వినివున్నా, చూడటం యిదే మొదటిసారి.

"నేను. యీ ఆటవికులకు రాజును. నా పేరు కుంభాండుడు." అని మాత్రం చెప్పగలిగాడు కుంభాండుడు.

"మరి, యీ ప్రయాణం?" అన్నాడు ఏకాక్షి పళ్ళు కొరుకుతూ.

ఇక నిజం చెప్పక తప్పదనిపించింది. కుంభాండుడికి. ఒకవేళ తను నిజం దాచినా, ప్రాణభయంలో వున్న ఆటవికులు నిజం చెప్పక మానరు, అనుకున్నాడు.

"ఈ కొండ శిఖరం మీది నుంచి చూస్తే, సముద్రంలో ఒక నావ కనబడుతుందని విన్నాను. దాన్ని చూసేందుకు వెళుతున్నాను," అన్నాడు కుంభాండుడు.

ఈ జవాబుకు ఏకాక్షి బిగ్గరగా నవ్వాడు. అతడికి యీ ఆటవికులూ, కుంభాండుడూ అక్కడికి, ఎందుకు వెళుతున్నారో తెలుసు.

"ఈ చీకటిలో కేవలం నావను చూసేందుకు, యీ కొండశిఖరం ఎక్కుతున్నావన్నమాట! అహా, నీ తెలివితేటలు అమోఘం. నీకు యీ అనాగరిక ఆటవికుల మీద రాజరికం కన్న, దేవతలందరి పైనా ఇంద్రపదవి లాటిది, తగిన పని. నిజం చెప్పు, నీవు ఆ నావలోని ధన రాసుల కోసం కదా బయలుదేరింది?" అని అడిగాడు ఏకాక్షి.

కుంభాండుడు గజగజలాడుతూ, నేల చూపులు చూడసాగాడు. ఏకాక్షి గద్దెస్తూ, "అవునా, కాదా?" అన్నాడు.

కుంభాండుడు బొంగురు పోయిన గొంతుతో, "అవును!" అన్నాడు.

ఏకాక్షి తృప్తిగా తలాడించి, "ఈ ద్వీపంలో ఐదారుగురు కొత్తవాళ్ళను చూశాను. దుస్తుల తీరునుబట్టి, వాళ్ళు నీ లాగే వున్నారు. వాళ్ళు, నీ మాదిరిగానే నావలోని ధనరాసుల కోసం బయలుదేరినట్టుంది. నువ్వు, ఆ ముతాకు చెందిన వాడివేనా?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నతో కుంభాండుడికి ఏకాక్షి చూసిన మనుషులెవరో తెలిసిపోయింది. తన కన్న ముందుగా కుండలినీ రాజ్యం నుంచి బయలుదేరిన సమరసేనుడూ, అతడి సైనికులూ అయి వుంటారన్న గట్టి నమ్మకం కలిగింది.

"నేను ఆ ముతాకు చెందిన వాణ్ణి కాను. కాని, వాళ్ళెవరైందీ నాకు తెలుసు. వాళ్ళు ఈ ద్వీపం చేరారని తెలిసే, వాళ్ళ అంతం చూసేందుకు వచ్చాను. ధనాశా పరులైన ఆ ద్రోహులు తప్పక ఆ నావ కోసం వెతుకుతుంటారనే, నేను యిటు వచ్చాను. దారిలో మీరు తారసపడ్డారు," అన్నాడు కుంభాండుడు నిజాన్ని దాచి పెట్టుతూ.

వాళ్ళ సంభాషణ వింటున్న చతుర్మే త్రుడు యిదే మంచి సమయమనుకుని, "ఉలూకా! నరవానరా!" అంటూ రాతి వెనక నుంచి బయటికి వస్తూ సమరసేనుణ్ణి హెచ్చరించాడు. ఆ వెంటనే సమరసేనుడూ, సైనికులూ బాణాలు ఎక్కుపెట్టి, కుంభాండుడి మీదా, అటవికుల మీదా బాణవర్షం కురిపించారు.

ఉలూకా, అన్న కేక వింటూనే ఏకాక్షి నివ్వెరపాటు చెంది, చుట్టూ కలయచూశాడు. అప్పటికే బాణాలు తాకిన కొందరు అటవికులు అరుస్తూ గింద పడి పోయారు. కుంభాండుడు వున్నచోటు

నుంచి ఒక్క గంతువేసి, కొండ దిగువకు పరిగెత్తసాగాడు.

అలా ప్రాణభయంతో పారిపోతున్న ఆటవికులనూ, కుంభాండుణ్ణి; సమర సేనుడూ, సైనికులూ వెంబడించారు. చీకటివల్ల సైనికులకు బాణాలను గురిగా కొట్టే అవకాశం కలగటం లేదు. కుంభాండుడు కత్తి ఝుళిపిస్తూ, "అగండి, పారిపోకండి!" అంటూ ఆటవికులను సమీకరించేందుకు కేకలు వేస్తున్నాడు.

ఇక్కడ ఉలూకుడి పేరు విని ఆదిరిపడిన ఏకాక్షి, అంతలోనే స్తిమితపడి, కత్తి తిప్పతూ ఒకటి, రెండడుగులు ముందుకు వేసి, పళ్లు కొరుకుతూ, "ఒరే, చతురా! ఈ సరికి నువ్వు ఒట్టి వాజమ్మవని తెలిసిపోయింది. మంత్ర తంత్ర విద్యల్లో, లోకంలో నిన్ను మించినవాడు లేడని గర్వపడే నువ్వు యీ తుచ్ఛమాన వాధముల బాణాల సహాయంతో నన్ను జయించాలని చూస్తున్నావు. నేను ఉసి కొలిపితే, నీ మిత్రులందరినీ సరిగి పోగు వేసేందుకు యీ ఆటవికులు చాలు," అన్నాడు.

చతుర్నేత్రుడు రెప్ప వాల్చుకుండా ఏకాక్షికిని చూస్తూ పూరుకున్నాడు. కొండ కింద కుంభాండుడి కేకలూ, ఆటవికుల అరుపులూ వినబడుతున్నవి. సమర

సేనుడికి ఏదైనా ప్రమాదం కలగవచ్చు నేమో అన్న ఆనుమానం కలిగిందతడికి.

"ఏకాక్షి, నీ పదరుబోతు మాటలకు జవాబు చెప్పే తీరిక నాకు లేదు. అంతే కాక మన భృత్యుల మధ్య జరిగే పోరాటం వల్ల కలిగే ఫలితం కూడా ఏమీ లేదు. నీ కత్తులూ, కఠారులూ నన్నేమీ చేయలేవని, నీకు తెలియింది కాదు. ఆ రోజు వస్తుంది—నువ్వో, నేనే తెలి పోతుంది! అంతవరకూ ఒట్టి మాటలవల్ల కలిగే ప్రయోజనం ఏమీ లేదు," అన్నాడు చతుర్నేత్రుడు.

ఏకాక్షి ఏదో అనబోయేంతలో చతుర్నేత్రుడు తన కుచ్చుబోపిని చేతితో తాకాడు.

మరుక్షణం అతడు సమర సేనుడికి, కుంభాండుడికి జరుగుతున్న భయంకరమైన కత్తి యుద్ధం దగ్గరకు వచ్చాడు. ఒకవైపున అటవికులు బరిసెలూ, ఈటెలూ విసురుతూ ముందుకు రావాలని చూస్తున్నారు. సమర సేనుడి సైనికులు తమ బాణాలతో వారిని ముందుకు రాకుండా అటంకపరుస్తున్నారు.

ఈ పరిస్థితుల్లో సమర సేనుడూ, కుంభాండుడూ ఆ యుద్ధరంగం మధ్య కత్తులు దూసి పోరాడుతున్నారు. ఆ సరికి చంద్రోదయమై, ఆ ప్రాంతమంతా వెలుగుతో నిండిపోయింది.

చతుర్వేత్రుడు కొంచెం దూరంగా నిలబడి యిప్పుడు ఏమి చేయటమా అని ఆలోచించాడు. కుంభాండుడి రక్షణ కోసం ఏకాక్షి అక్కడికి రాగలడన్న అనుమానం అతడికి కలిగింది. అందువల్ల, అతడు రాకముందే కుంభాండుణ్ణి, అటవికులనూ హతమార్చటం మంచిదనుకున్నాడు. ఒకవేళ యిదిసాధ్యం కాక

పోతే, సమర సేనుణ్ణి, సైనికులనూ ఆ ప్రదేశం నుంచి మరొక సురక్షిత ప్రాంతానికి తీసుకుపోవాలనుకున్నాడు.

చతుర్వేత్రుడు యిలా ఆలోచిస్తున్నంతలో, భయంకరమైన తోడెళ్ళ అరుపులు వినబడినై. వెన్నెలరాత్రిలో అహారం కోసం బయలుదేరిన తోడెళ్ళ గుంపాకటి నెత్తురు వాసన పసిగట్టి అటుకేసే వస్తున్నది.

తోడెళ్ళ గుంపు అరుస్తూ కొండరాళ్ళ మీది నుంచి దూకుతూ, పొదల మాటున పరిగెత్తుతూ తమకేసి రావటం అందరూ చూశారు. యుద్ధం చేసి శత్రువులను హతమార్చే లోపల, అకలిగొన్న తోడెళ్ళు తమనే హతమార్చగలవని అందరూ భయపడ్డారు. ఆ వెంటనే పోరాడుతున్న అటవికులూ, సైనికులూ అక్కడి నుంచి పారిపోసాగారు. సమర సేనుడూ, కుంభాండుడూ కత్తియుద్ధం ఆపి, తమ అనుచరులు పారిపోతున్న దిక్కుకేసి పరుగు ప్రారంభించారు. —(ఇంకా వుంది)

మాయామిద్యం

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే శ్మశానం కేసి బయలుదేరాడు. అప్పుడు శవంలోని దేతాళుడు, "రాజా, అద్భుతశక్తుల వల్ల ఎంతో లాభం ఉంటుందని అందరూ అపొహపడతారు, కాని ఒక్కొక్కసారి వాటివల్ల తీరని నష్టం జరుగుతుంది. అందుకు నిదర్శనంగా నీకు వజ్రగిరి రాజైన అమరదీపుడి ఉదంతం చెబుతాను, శ్రమ తెలియకుండా విను," అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు :

వజ్రగిరి రాజు అమరదీపుడికి అదర్శ ప్రభువులాగా రాజ్యం చేసి, అఖండ కీర్తి తెచ్చుకోవాలన్న ఆశ అయితే ఉండేది గాని, అందుకు తగిన సామర్థ్యం గాని, శక్తి యుక్తులు గాని లేవు. అయినా అతను కనిపించిన ప్రతి సన్యాసికీ తన ఆశయం

బోతాళ కథలు

చెప్పి, అందుకు వారేమైనా సహాయపడ గలరేమో అనుకునేవాడు. ఏ సన్యాసి గాని, యోగిగాని అమరదీపుడికి ఎలాటి సహాయమూ చేయలేకపోయారు.

కాని ఒకసారి ఎవరో సాధువు అమర దీపుణ్ణి చూడవచ్చి, అతని సేవలు అందు కుని, అతని ఆశయం విని, ఒక అద్దాన్ని అతని చేతికి ఇచ్చి, "రాజా, ఇది అద్భుతతక్తి గల అద్దం. ఇది నీకిందపని చేసేవాళ్ళమీద అద్భుతమైన నిఘా ఉంచుతుంది. ఇది వెయ్యిమంది వేగుల వాళ్ళ పెట్టు. ఏ సమయంలో గాని నీకు ఎవరి మీదనైనా అనుమానం కలిగినట్ట యితే, వాళ్ళను తలచుకుని ఈ అద్దం

లోకి చూశావంటే, వాళ్ళు ఏమనుకుంటు న్నదీ నీకు వెంటనే తెలిసిపోతుంది. ఈ అద్దం సహాయంతో నువ్వు నీకు కొలువు చేసే వారి అందరి మనస్తత్వాల్నూ తెలుసు కుని, అదర్భప్రాయంగా రాజ్యం చేయ వచ్చు," అన్నాడు.

ఆ అద్దం సహాయంతో తాను అదర్భ ప్రాయుడైన రాజుగా చరిత్రప్రసిద్ధి సంపా దించ వచ్చుననుకున్నాడు, అమరదీపుడు. అతను ఆ అద్దాన్ని ఎవరికంటా పడకుండా ఒక చోట దాచి, దానిమీద పూర్తిగా ఆధారపడి రాజ్యం చేయసాగాడు. ఇప్పు డతను తన బుద్ధిని ఉపయోగించటం మానేశాడు, మంత్రులను సలహా అడ గటం మానేశాడు. లోగడ అతను కొంద రిని పూర్తిగా నమ్మి, వారి సలహాలను పాటించే వాడు. కాని ఇప్పుడు అతను ఎవరినీ గుడ్డిగా నమ్మనవసరం లేదు; అందరి ఆలోచనలూ అద్దం బయట పెట్టుతుంది!

మంత్రులకు రాజుగారి ప్రవర్తనలో మార్పు కనబడింది. కాని అందుకు కారణం తెలియలేదు. రాజు ఏదో నిర్ణయాలు చేసి, మంత్రులను అమలు చేయమనే వాడు, కాని వాళ్ళ అభి ప్రాయం అడిగేవాడు కాదు. ఎవరికైనా తన నిర్ణయాలు నచ్చనట్టు అనుమానం

తగిలితే, వారేమనుకుంటున్నదీ అద్దంలో కనిపించేది.

అమరదీపుడికి తన ప్రధానమంత్రి అయిన విక్రమ సేనుడి మీద అనుమానం కలిగింది. అద్దంలో చూస్తే, విక్రమ సేనుడికి తన మీద ఏ మాత్రమూ గురిలేదని, తనను పరమ మూఢుడనుకుంటున్నాడని అమరదీపుడికి తెలిసిపోయింది. వెంటనే అతను నేరారోపణ, విచారణ లాంటివి ఏమీ లేకుండా, తన ప్రధానమంత్రిని కారాగృహంలో పెట్టించాడు.

ఇది జరిగినాక సహజంగా రాజుగారి ఉద్యోగులలో చాలామందికి రాజుగారి వివేకం గురించి అనుమానం తల ఎత్తింది. అందరూ రాజుగారి అనుమానానికి పాత్రు

లయారు. అందరి ఆలోచనలూ అద్దం చూపింది. రాజు అందరినీ చెరసాలలో పెట్టించాడు.

ఈపాటికి దేశంలో చాలా కలవరం ప్రారంభమయింది. ప్రజలలో శాంతి నెలకొల్పే భారాన్ని సేనాపతికి అప్పగించాలనుకుని, అమరదీపుడు ఎందుకైనా మంచిదని, అతన్ని గురించి అద్దం విమంతుందో నని చూశాడు. రాజుకు మతి పోయినట్టయింది: సేనాపతి పొరుగు రాజుతో చేతులు కలిపి, అమరదీపుణ్ణి రాజ్యభ్రష్టుణ్ణి చేస్తే ఎలా ఉంటుందని ఆలోచిస్తున్నాడు!

మరుక్షణం సేనాపతి కూడా చెరసాల ప్రవేశించాడు.

వజ్రగిరి ప్రజలకు ఇంక ఎలాటి సందేహమూ మిగలలేదు. వాళ్ళు తమ రాజుకు పూర్తిగా మతిపోయిందనుకున్నారు. రాజు గారికి మతి చెడిందనీ, అతను రాజ్య పాలనకు పనికిరాడనీ ప్రజలు గట్టిగానే అనసాగారు.

అమరదీపుడికి ఏంచేయాలో పాలుబోక, తన కొడుకు సలహా తీసుకుందామనుకున్నాడు. వాడి ఆలోచనలు అద్దంలో స్పష్టంగా తెలిశాయి! తన తండ్రిని ఎవరి చేతనైనా హత్య చేయించటమా, తానే చెరలో పెట్టించి రాజ్యాభిషేకం చేసుకోవటమా, ఏది మేలని కాంతిదీపుడు తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నాడు.

తన కొడుకులో ఆలాటి ఆలోచనలు రేపిన తాను ప్రజలను ఆదర్శప్రభువులాగా పరిపాలించటం కలలో వార్త! అమరదీపుడు తన కొడుకును పిలిచి, "నాయనా, నాకు రాజ్యం చేయాలని లేదు. రేపు నీకు పట్టాభిషేకం చేసి, నేను అడవులకు పోయి తపస్సు చేసుకుంటాను," అని చెప్పి, ఆ రోజే తను లోగడ కారాగృహంలో పెట్టిన ఉద్యోగుల నందరినీ చెరవిడిపించాడు.

మర్నాడు కాంతిదీపుడు రాజయాడు. అమరదీపుడు మాయ అద్దాన్ని బద్దలు కొట్టి, కాషాయవస్త్రాలు ధరించి, తపస్సు చేసుకునేటందుకు అడవులకు వెళ్ళిపోయాడు.

ఈ పరిణామం చూసి వజ్రగిరిలో సంతోషించనివారు లేరు.

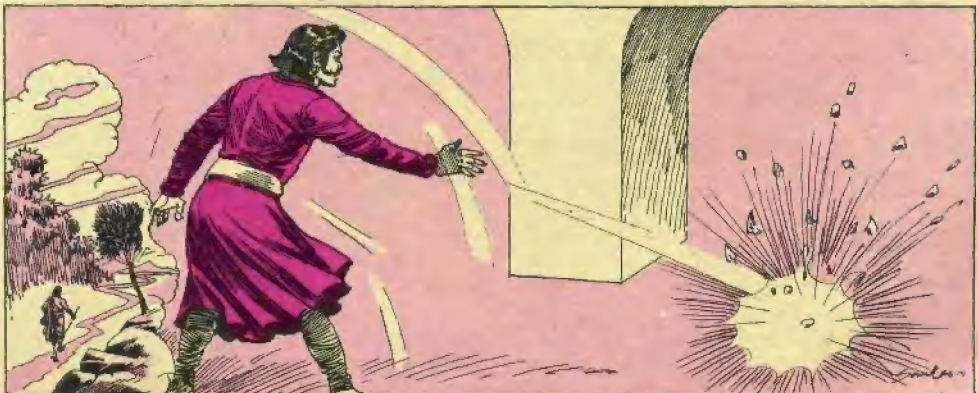
బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, "రాజా, అంత అపూర్వమైన అద్దం అమరదీపుడికి ఎందుకు ఉపయోగపడకపోయింది? అది రాజు లోపమా? అద్దం లోపమా? తనకు ఉపయోగపడని అద్దం తన కొడుకుకైనా ఉపయోగపడుతుందేమో చూడకుండా, రాజు తపస్సు చేసుకోబోతూ ఎందుకు పగల గెట్టాడు? తన కొడుకు దాని సహాయంతో ఆదర్శ ప్రభువులా రాజ్యం చేస్తాడేమో నన్ను ఆసూయతోనా? ఈ అనుమానాలకు

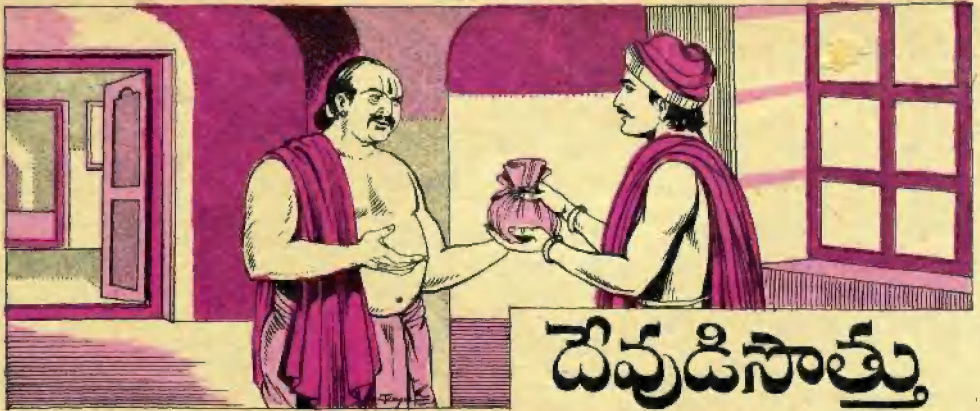
సమాధానాలు తెలిసి కూడా చెప్పక పోయావో నీ తల పగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "ఆ అద్దంలో ఏ అద్భుతశక్తి ఉన్నప్పటికీ, ఆదర్శ ప్రాయంగా రాజ్యపాలన చేసేటట్టు తోడ్పడే శక్తి మాత్రం లేదు. అది మనుషుల ఆలోచనలను తెల్పుతుంది. రాజు తనకు ఎవరిమీదనైనా ఆనుమానం కలిగినప్పుడే అద్దంలో వారి ఆలోచనలు చూస్తాడు. సహజంగా అవి రాజుకు వ్యతిరేకంగానే ఉంటాయి; ఏ కారణమూ లేక రాజు ఎవరినీ శంకించడు గద! పోతే, మామూలు సమయాలలో రాజోద్యోగులు తమ సొంత సమస్యలు గురించి ఆలోచిస్తారు గాని, రాజుగారికి పరిపాలనలో ఎట్లా సహాయ పడటమో అని ఆలోచించరు. ఆ అద్దం రాజోద్యోగుల శక్తిసామర్థ్యాలను గురించి చెప్పుడు, చెప్పలేదు! రాజుకు నిజంగా ఉపయోగపడేవి తన కిందివాళ్ళ శక్తి సామర్థ్యాలు. అది ఆలా ఉంచి, మనుష్యు

లకు తాత్కాలిక ప్రేరణల వల్ల కలిగే లక్షలాది ఆలోచనలు ఆచరణలోకి రావు. అవి ఆలోచనలుగానే ఉండిపోతాయి. కాని అవి తనకు విరుద్ధంగా ఉన్నప్పుడు రాజుకు తనపట్ల అవతలివాళ్ళు ద్రోహం చేసినట్టే అనిపిస్తుంది. మాయ అద్దం అమరదీపుడికి చేసిన పెద్ద ద్రోహం అదే. అది చేసిన చిన్న ద్రోహం ఏమంటే, రాజు సమర్థవంతంగా పాలించటానికి ఏయే మార్గాలు అవలంబించాలో వాటి అన్నిటి స్థానమూ ఆ అద్దం ఆక్రమించుకున్నది. ఫలితం ఏమిటి? అత్యుత్తమ పాలకుడు అనిపించుకోవాలనుకున్నవాడు అద్దం మూలంగా అతి అధమపాలకుడు అని పించుకున్నాడు. ఆ అద్దం తన కొడుక్కు కూడా అదే గతి పట్టించగలదు. అందుకే దాన్ని పగలగొట్టటం అవసరమయింది," అన్నాడు.

రాజుకు ఈవిధంగా మౌనభంగం కలగ గానే, బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. —(కల్పితం)

దేవుడిసొత్తు

రామాపురంలో శ్రీరామనవమి ఉత్సవాలు బాగా జరుగుతాయి. అందుకోసం ఊళ్ళో వాళ్ళంతా చందాలు వేసుకుంటారు. అలయ ధర్మకర్తల్లో వైశాఖుడు అనే ఆతనంటే మిగిలిన వారికి మంచి గురి. ఒక ఏడు వసూలైన డబ్బు వైశాఖుడి వద్ద ఉంచాలని పెద్దలు ఏకగ్రీవంగా నిర్ణయించారు. వైశాఖుడు అస్తిపరుడు కాదు గాని, నిజాయితీ పరుడు. ఆ సంగతి అందరికీ తెలుసు.

అలయ ధర్మకర్తలలో భద్రుడు అనే ధనికుడు కూడా ఉన్నాడు. దేవుడి సొత్తు తన వద్ద దాచకుండా వైశాఖుడి వద్ద దాచటం భద్రుడికి కొంచెం అగ్రహం కలిగించింది. ఆ సంగతి గుర్తించి వైశాఖుడు దేవుడి సొత్తు మూటగట్టి తీసుకు పోయి భద్రుడికి ఇచ్చి. "ఈ డబ్బు నా దగ్గరకన్న నీ దగ్గరనే భద్రంగా

ఉంటుంది. దీనితో అవసరం వచ్చేదాకా నీ దగ్గరే ఉంచు!" అన్నాడు.

ఊళ్ళో వాళ్ళు ఇయ్యకపోయినా వైశాఖుడు తన పెద్దరికం గుర్తించి నందుకు తృప్తిపడి, భద్రుడు, "ఎప్పుడు పనిబడితే అప్పుడు వచ్చి డబ్బు తీసుకు వెళ్ళు!" అన్నాడు.

కాని ఈలోగా అనుకోని అవాంతరం జరిగిపోయింది భద్రుడి కొడుకు వ్యసన పరుడు. జూదం తప్ప వాడి జీవితంలో మరో వ్యాపకం లేదు. వైశాఖుడు తన తండ్రికి ధనం మూట ఇయ్యటం వాడి కంటపడింది. తండ్రి దాన్ని ఎక్కడ దాచినదీ గమనించి, వాడు దాన్ని కాజేశాడు.

రెండు రోజుల అనంతరం ఊరిపెద్దలు సమావేశమై, ఉత్సవాలను గురించి నిర్ణయాలుచేసి, వైశాఖుణ్ణి డబ్బుతెస్తున్నారు.

వైశాఖుడు భద్రుడి వద్దకు వెళ్ళి డబ్బు అడిగాడు. డబ్బు సంచి మాయమైనట్టు భద్రుడు తెలుసుకుని, అది ఎలా మాయమయినదీ గ్రహించాడు. తన సుపుత్రుడు దాన్ని ఈపాటికి హరతి కర్పూరంలా వెలిగించి ఉంటాడు. తన సొంత సొమ్మునుంచి తీసి ఇయ్యాలి! అది భద్రుడికి ఎంత మాత్రమూ ఇష్టం లేదు. వైశాఖుడు తనకు డబ్బు ఇచ్చి నట్టు పత్రం గాని, సాక్ష్యంగాని లేదు.

భద్రుడు తనకు డబ్బు సంగతి ఏమీ తెలియదని వైశాఖుడితో తెగేసి చెప్పేశాడు. వైశాఖుడి గుండెల్లో రాయి పడింది.

ఇప్పుడు పెద్దలకు ఏం సమాధానం చెప్పాలి? ఆ డబ్బు చెల్లించటం తన వల్ల

అవుతుందా? చెల్లించకపోతే లోకులు తనను గురించి ఏమనుకుంటారు?

ఏమయినా కానిమ్మని వైశాఖుడు పెద్దలతో జరిగినదంతా చెప్పేశాడు. భద్రుడు ఏసినారి అయితే కావచ్చుగాని, పెద్దమనిషిగా అతనికి పేరున్నది. పెద్దలు వైశాఖుడి మాట నమ్మలేదు.

“ఎలాగో డబ్బు రేపటికి సిద్ధంగా ఉంచు!” అన్నారు వాళ్ళు వైశాఖుడితో.

డబ్బు ఇచ్చుకోవలసిరావటంతో బాటు వైశాఖుడు నలుగురిలోనూ అవమానం కూడా పొంది, ఇంటికి వచ్చి చింతలో కూరుకుపోయాడు.

భద్రుడి కొడుకు తాను దొంగిలించిన డబ్బును గురించి తండ్రి అడుగుతాడేమో

నని రెండురోజులు చూశాడు. అప్పటికి డబ్బు ప్రస్తావన రాక పోవడంతో, అ డబ్బు పెట్టి మరిద్దరితో జూదం ఆడి, మిగిలిన ఇద్దరిలో ఒకడికి డబ్బుంతా ధార పోశాడు.

భద్రుడి కొడుకు నెత్తిన గుడ్డవేసుకుని ఇంటికి వెళ్ళాడు. కాని గెల్చుకున్న వాణ్ణి మూడో జూదగాడు వదిలిపెట్టక, మంచి మాటలతో వాణ్ణి సారాదుకాణానికి చేర్చి, ఒళ్ళు తెలియనంతగా వాడి చేత తాగించి, వాడి డబ్బు మూట తాను సంగ్రహించి బయలుదేరాడు.

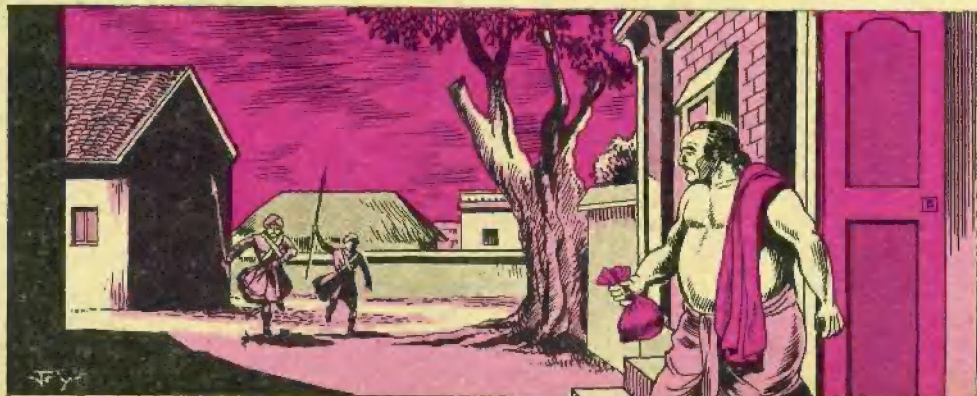
దారిలో వాడికి గస్తీ తిరిగే రక్షక భటులు దూరంగా కనిపించారు. వాళ్ళను చూడగానే జూదగాడు వెనక్కు తిరిగి వేగంగా నడవసాగాడు. గస్తీ వాళ్ళు అనుమానించి, వాడి వెంట పడ్డారు. వాడు పరుగు లంకించుకుని, ఒక వీధి మలుపు తిరుగుతూనే తన వద్ద ఉన్న డబ్బు మూటను ఒక ఇంటి గుమ్మంలోకి విసిరేసి ముందుకు పారిపోయాడు.

వాడు ఆ మూట విసిరేసినది భద్రుడి గుమ్మంలోనే. భద్రుడు రాత్రివేళ దొంగల భయంతో సరిగా నిద్రపోడు. గుమ్మంలో లక్ష్మీదేవి చిందుతోక్కినట్టుగా మల్లన డబ్బుల చప్పుడు అయేసరికి, భద్రుడు లేచి వచ్చి, తలుపు తీసి మూట ఎత్తుకున్నాడు.

అదే సమయంలో భటులు ఇంటి ముందుకు వచ్చి మూటను చేత పట్టుకుని వున్న భద్రుణ్ణి పట్టుకున్నారు. తాను దొంగ కాదని భద్రుడు ఎంత చెప్పినా వినిపించుకోక, మర్నాడు న్యాయస్థానంలో మూటతో సహా హాజరుపెట్టారు.

విచారణలో ఆ మూట ఎలా చేతులు మారినదీ బయట పడి పోయింది. భద్రుడి మోసం పెద్దలందరికీ తెలిసి పోయింది. వైశాఖుణ్ణి అనుమానించి నందుకు వాళ్ళు ఎంతగానో నొచ్చుకుని, క్షమాపణ చెప్పకున్నారు.

భద్రుడికీ, అతని కొడుక్కూ జరి మానా విధించబడింది.

నిజమైన గొప్పతనం

పూర్వం విదర్బదేశంలో ఒక కొటిశ్వరుడైన వర్తకుడు ఉండేవాడు. అతనికి ఆడపిల్లలు తప్ప మగసంతానం లేదు. అతని భార్య ఒకసారి అతనితో, “ఇంత డబ్బు మూలుగుతున్నది. ఒక్కసారి విందుచేసి ఊళ్ళో అందరినీ పిలవరాదా? అలాగైనా ఒక కొడుకు కలుగుతాడేమో?” అన్నది.

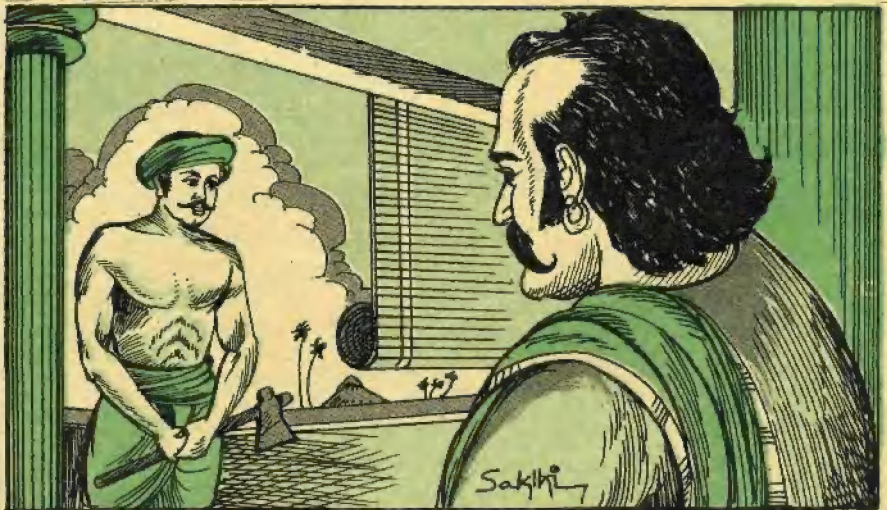
వర్తకుడు అలాగే విందు ఏర్పాటు చేసి ఊళ్ళో ఉన్న యావన్నందినీ ఆహ్వానించాడు. గొప్పగా జరిగిన ఆ విందుకు అందరూ వచ్చారు గాని, రామన్న అనే కట్టెలు కొట్టుకునే వాడు రాలేదు. తరవాత ఆ వర్తకుడు రామన్న కనిపించినప్పుడు ఎందుకు రాలేదని అడిగితే, “అయ్యా, మీరు ఊరందరికీ విందు చేసినాడు, నా కట్టెలు కొనేవాళ్ళు లేక మా ఇంటిల్లి పాతీ పస్తులు పడుకున్నాం!” అన్నాడు.

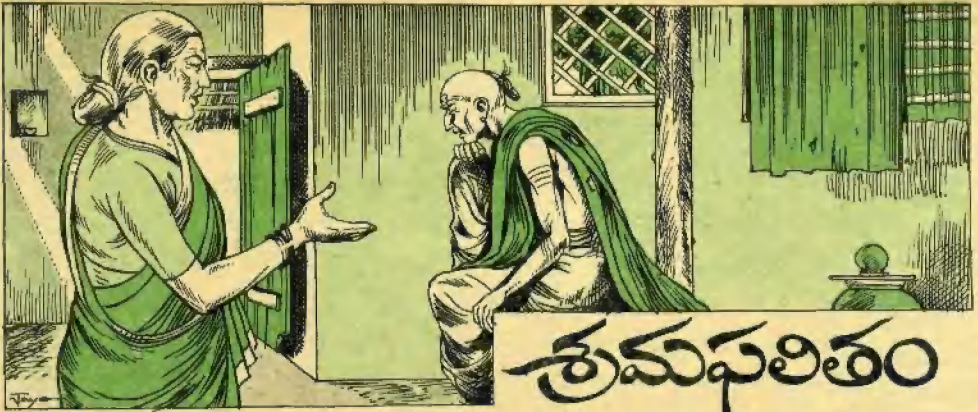
“మీరంతా వచ్చి విందు బోజనం తినక పస్తులెందుకు పడుకున్నారు?” అని వర్తకుడు ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

“ఒక్క పూట మీ ఇంటి తిండి తిన్నందుకు బతికినన్నాళ్ళూ మేం మీకు తల్లివంచాలి! నా రెక్కల కష్టం మీద బతక గలిగిన నేను అలా ఎందుకు చెయ్యాలి?” అన్నాడు రామన్న.

తరవాత వర్తకుణ్ణి నలుగురూ, “ఈ ఊళ్ళో నీ అంత గొప్పవాడు లేడు,” అని పొగడి నప్పుడు, “నా కన్న గొప్పవాడు కట్టెలు కొట్టుకునే రామన్న!” అంటూ వాదస్తమాటలు అందరికీ చెప్పాడు.

—వి. మనోహర్

తమధరితం

ఒక దేశంలో ఒక పెద్ద బ్రాహ్మడుండే వాడు. ఆయన కొక చిన్న ఇల్లా, చిన్న పెరడూ తప్ప ఇంకేమీ లేదు. అందుచేత ఆయన రోజూ బయటికి వెళ్ళి భిక్షాటన చేసేవాడు. తనకూ తన భార్యకూ సరి పడినంత బియ్యం దొరకగానే ఇంటికి తిరిగివచ్చేవాడు. భార్య ఆ బియ్యం వండేది. పెరట్లో ఏవైనా కూరగాయలు కాస్తే దానితో ఇద్దరూ భోజనం చేసేవారు.

కాలక్రమాన బ్రాహ్మడు పెద్దవాడై పోయాడు. భిక్షాటనకు పోవటం కష్టమైంది. అప్పుడాయన భార్య ఇలా అన్నది:

“మీరన్నడూ రేపు గురించి అలోచించిన పాపాన పోలేదు. ముందే జాగ్రత్త పడి ఉంటే ఇవాళ మనకి చిక్కులేక పోయేది. అయినా ఈ ఊరి రాజు చాలా దానశీలుడంటారు. మీరు వెళ్లి అడగండి. ఆయన మన దరిద్రం తీరుస్తాడు.”

బ్రాహ్మడు ఆ ప్రకారమే రాజును చూడబోయి ఆశీర్వచనం చదివాడు. రాజు, “ఏం కావాలో కోరండి!” అన్నాడు.

“అయ్యా, తమరు సంపన్నులు. కాని తమ సంపదలో నేను భాగం అడగను. తాము శ్రమపడి సంపాదించినది తృణమో, పణమో ఇప్పించండి,” అన్నాడు బ్రాహ్మడు.

రాజు దగ్గర చాలా ధనం ఉన్నది గానీ, అందులో ఒక దమ్మిడి కూడా తాను కష్టించి సంపాదించినది కాదు. ఈ బ్రాహ్మడికేమన్నా ఇవ్వాలంటే తాను కొత్తగా సంపాదించ వలసిందే. రాజు బ్రాహ్మడితో, “అయితే రేపు సాయం కాలం కనిపించండి,” అన్నాడు.

బ్రాహ్మడు సరేనని వెళ్ళిపోయాడు. మర్నాడు ఉదయమే రాజు మాసిన బట్టలు కట్టుకుని కూలివాడిలాగా బయలు

దేరాడు. ఆయన అలా కొద్ది దూరం వెళ్ళేసరికి వీధిలో ఒక కుమ్మరి కుండలు చేయబోతున్నాడు.

“అయ్యా, నా కేమైనా పని ఇవ్వ గలరా?” అని రాజు కుమ్మరిని అడిగాడు.

“పనికేం భాగ్యం? నేను సారే మీద కుండలు చేస్తాను. నువ్వు మట్టి కలుపు. పొద్దుగూకేదాకా పని చేశావంటే నాలుగు రూకలు ఇస్తాను,” అన్నాడు కుమ్మరి.

రాజు సరేనన్నాడు. కాని ఆయనకు పని సరిగా చేతకాలేదు. మట్టి తొక్కుతుంటే ఆయన కాళ్ళకు చాలా బాధ కలిగింది. ఇదంతా గమనిస్తున్న కుమ్మరి,

“నీ వల్ల కూలిపని ఏమవుతుంది? పద పద! మాట అన్నాను కనక ఇస్తున్నాను. ఇవిగో రూకలు! మళ్ళీ ఎన్నడూ కూలి చేస్తానని రాకు!” అని మందలించి రాజును పంపేశాడు.

రమ్మన్న ప్రకారం బ్రాహ్మడు సాయం కాలం రాజును చూడవచ్చాడు. రాజు ఆయన చేతిలో నాలుగు రూకలూ పెట్టి, “ఇదే నా శ్రమఫలితం!” అన్నాడు.

“అదే నాకు పదివేలు, మహారాజా!” అని బ్రాహ్మడు రాజును హృదయపూర్వకంగా ఆశీర్వదించి వెళ్ళిపోయాడు.

తన భర్త రాజుగారి వద్దనుంచి బహు మతులు ఎన్ని బళ్ళమీద తోలించుకు

వస్తాడో అని ఎదురు చూస్తున్న బ్రాహ్మడి భార్య, తన భర్త వట్టి చేతులతో రావటం చూసి, “ఏమండి? ఏమయింది? రాజు మళ్ళీ వాయిదావేశాడా?” అని అడిగింది.

“లేదు, దానం తీసుకునే వచ్చాను. ఇవిగో, నాలుగు రూకలు!” అంటూ బ్రాహ్మడు రూకల్ని భార్య చేతిలో పెట్టాడు.

వాటిని చూడగానే బ్రాహ్మడి భార్యకు మండిపోయింది. “కాశీ వెళ్ళి కొంగ యీక తెచ్చినట్టు, రాజు దగ్గర కూడా ఈ యాయవారం డబ్బులేనా తెచ్చేది?” అంటూ ఆమె ఆ నాలుగు రూకలూ పెరట్లోకి విసిరివేసింది.

అప్పటికే చీకటి పడిపోయింది. అందు చేత బ్రాహ్మడు వాటికోసం మర్నాడు తెల్లవారి వెతుకుదామనుకున్నాడు.

మర్నాడు ఎంత వెతికినా బ్రాహ్మడికి ఆ రూకలు దొరకలేదు. కాని నాలుగు అపూర్వమైన చిన్న మొక్కలు మాత్రం కనిపించాయి.

చూస్తుండగానే ఆ నాలుగు మొక్కలూ అందంగా విపుగా పెరిగాయి, త్వరలోనే వాటికి కాయలు కాశాయి. బ్రాహ్మడూ, భార్య ఆ కాయలు కోసి, ఏ రుచిగా ఉంటాయో చూతామని వాటిని తరిగేసరికి కాయల నిండా ముత్యాలు కనిపించాయి! ఆ పేద దంపతులు తమ కళ్ళను తామే నమ్మలేకపోయారు. ఆ ముత్యాలను తీసుకుపోయి చూపితే వర్తకులు అవి మేలురకం ముత్యాలే అన్నారు.

ఇంత కాలానికి ఆ పేద దంపతుల దరిద్రం తీరిపోయింది. నాలుగు చెట్లూ ఎడతెగకుండా కల్పవృక్షాలలాగా పళ్ళు కాస్తూండటం చేత వారు ప్రతి రోజూ

ఆ పళ్ళను ఊళ్ళో అందరికీ దానం చెయ్యసాగారు.

కొద్దికాలంలోనే ఆ ఘారి రాజుకు ఈ బ్రాహ్మడి సంగతి తెలిసింది. శ్రమదానం యాచించి నాలుగు రూకలు మాత్రమే పట్టుకుపోయిన ఈ బ్రాహ్మడికి ఇంతలోనే ఇలా సిరి ఎత్తుకోవటానికి కారణం రాజుకు బోధపడలేదు. ఆయన ఆ విషయం తెలుసుకుందామని బయలు దేరి బ్రాహ్మడి ఇంటికి వచ్చాడు.

"అయ్యా, అనాడు మీరిచ్చిన నాలుగు రూకలూ నేను ఖర్చు చేయనేలేదు. నా భార్యకిపై అమె అలిగి వాటిని పెరట్లో పారేసింది. మర్నాడు అవి దొరకలేదు గాని ఈ వింత చెట్లు మొలిచాయి. వీటి నుంచి మా తరతరాల దరిద్రం తీరి పోయింది," అన్నాడు బ్రాహ్మడు.

శ్రమఫలితం విలువ రాజుకు అర్థమయింది. ఆ నాటినుంచి తానేగాక తన ప్రజలంతా శ్రమఫలితంపై జీవించాలని రాజు శాసనం చేశాడు.

పంచాయుధుడు

బ్రహ్మదత్తుడు కాశీరాజ్యాన్ని పాలించే కాలంలో, బోధిసత్వుడు యువరాజుగా జన్మించాడు. నామకరణ మహోత్సవం నాడు, దేశదేశాల నుంచి దైవజ్ఞులు వచ్చారు. వాళ్ళు రాజుతో, "మహారాజా, ఈ పసివాడు చాలా గొప్ప జాతకుడు. ఐదు ఆయుధాలతో ప్రపంచాన్నంతా జయించగల గొప్ప పరాక్రమశాలి," అని జోస్యం చెప్పి, పిల్లవాడికి, పంచాయుధుడు అని పేరు పెట్టారు.

కొంత కాలం గడిచింది పిల్లవాడికి ప్రాజ్ఞత రాగానే, అతణ్ణి గాంధర్వదేశం లోని తక్షశిలా నగరానికి, మహాపండితులైన గురువుల వద్ద సమస్త విద్యలూ నేర్చుకునేందుకు పంపారు.

పంచాయుధుడు తక్షశిలలో కొంత కాలం చదువుకుని, సకల విద్యాపారం గతుడయ్యాడు. గురుకులం నుంచి సెలవు

తీసుకునేటప్పుడు, గురువు శిష్యుణ్ణి దీవించి, ఐదు ఆయుధాలను ప్రసాదించాడు. గురువుగారి ఆనుజ్ఞతో కాశీరాజ్యానికి బయలుదేరాడు, పంచాయుధుడు.

దారిలో పంచాయుధుడు ఒక మహారణ్యాన్ని దాటవలసి వచ్చింది. అతడు అరణ్యమార్గాన నడుస్తూండగా, కొందరు మనుషులు ఎదురుపడి, "చూడబోతే చాలా చిన్నవయసు వాడివి. ఈ మహారణ్యంలో రోమాంచు డనే రక్కసుడు విహరిస్తూంటాడు. వాడి కంట బడితే, నీ ప్రాణాలు దక్కవు. అందువల్ల, యీ మార్గం వదిలి, మరొక మార్గాన అరణ్యం దాటడం క్షమం," అని సలహా ఇచ్చారు.

ఈ మాటలేవి పరాక్రమశాలి అయిన పంచాయుధుడు పట్టించుకోలేదు. అతడు ఆ అరణ్యమార్గాన్నే నడవసాగాడు.

మార్గంలో ఒకచోట, తాటిచెట్టు ప్రమా
ణంలో వున్న రాక్షసుడు రోమాంచుడు
ఎదురయ్యాడు.

ఈ రోమాంచుడు చూడ భయంకరు
డుగా వున్నాడు. పెద్ద తల, నిప్పలు
చెరిగే కళ్ళు, ఏనుగు కున్నట్టు నోటిలో
పొడవాటి రెండు దంతాలు, శరీరం నిండా
ఎలుగుబంటిలా పొడవైన రోమాలు!

రాక్షసుడు, పంచాయుధుడి దారికి
అడ్డుగా నిలబడి, "ఎవడివిరా, నువ్వు?
ఎక్కడికి పోతావు? అగు, అగు! నిన్నిదే
మింగబోతున్నాను," అంటూ హుంక
రించాడు.

పంచాయుధుడు ఏ మాత్రం భయ
పడక, "రాక్షసరాజా, తెలిసే నేని

అరణ్యంలో ప్రవేశించాను. జాగ్రత్త,
దగ్గిరకు రాకు," అని, బాణం ఎక్కుపెట్టి,
రాక్షసుడి పైకి వదిలాడు.

బాణం రివ్వుమంటూ పోయి, రాక్ష
సుడు ధరించిన జంతుచర్మాలకు తగి
లింది. వాడు ఏ మాత్రం గాయపడలేదు.
ఈసారి పంచాయుధుడు బాణం వెంట
బాణాన్ని వాడి మీద ప్రయోగించాడు.
ప్రయోజనం లేకపోయింది. అఖరుసారిగా
విషం పూసిన బాణాలను వదిలాడు. అవి
రాక్షసుడికి ఎలాంటి హాని కలిగించలేక
పోయినై.

రాక్షసుడు యీ సారి మరింత పెద్దగా
హుంకరించి, పంచాయుధుడి మీదికి
వెళ్ళాడు. పంచాయుధుడు తన ఖడ్గం

దూసి, రాక్షసుడి మీదికి విసిరాడు. వాడు చలించలేదు.

అప్పుడు పంచాయుధుడు, రాక్షసుడితో, “నీ మూఢత్వం కొద్దీ నన్ను గుర్తించ లేకుండా వున్నావు. నా పేరు పంచాయుధుడు. నేనీ అరణ్యం ప్రవేశించేటప్పుడు, కేవలం నా ఆయుధాలను నమ్ముకునే ఆ పని చేయలేదు,” అంటూ పిడికిలి బిగించి, రోమాంచుణ్ణి ఒక్క పొటు పొడివాడు. ఆ దెబ్బకూ వాడు చలించలేదు.

రాక్షసుడు పెద్దగా నవ్వి, “కుర్రవాడా, నీ వాలకం చూస్తూ వుంటే, నువ్వు మామూలు మనిషివిలా తోచడం లేదు. ప్రళయభయంకరుడనైన నన్నే ఢిక్కొన

టానికి సాహసించావు. మానవులు నా రూపం చూసే హడలెత్తిపోతారే, మరి నీకు ప్రాణభయం లేక పోవడానికి కారణం ఏమిటి?” అని అడిగాడు.

“భయం ఎందుకు? పుట్టుకతో పాటే మరణం వుంటుంది. అంతే కాక, నా శరీరంలో వజ్రసమానమైనటువంటి ఖడ్గం ఒకటి వున్నది. అదే జ్ఞానం! నన్ను నీవు ఒకవేళ మింగటమే జరిగితే, ఆ ఖడ్గం నిన్ను, నిలువునా చీల్చేస్తుంది,” అన్నాడు.

రాక్షసుడు ఒకటికి రెండు క్షణాలు ఆలోచిస్తూ పూరుకుని, “కుర్రవాడా, నువ్వనే దాంట్లో ఏదో సత్యం వున్నట్టు నాకు అనుమానం కలుగుతున్నది. ఏదీ

ఏమైనా, నువ్వు నిర్భయుడివి, కూరశిఖా మణివి. నీ వంటి వాణ్ణి నేను మింగ గలిగినా జీర్ణించుకోవటం సాధ్యం కాదు. ఇక స్వేచ్ఛగా, నీ దారిన నువ్వు వెళ్ళు." అన్నాడు.

పంచాయుధుడుగా జన్మించిన బోధి సత్తుడు, రాక్షసుణ్ణి దీవించి, "నన్ను వదిలావు, బాగానే వున్నది. నీ సంగ తేమిటి? నువ్వు ఎన్ని జన్మల నుంచో దుర్మార్గపు పనులు చేస్తూ, యిలా నికృ స్టపు బతుకు, బతుకుతున్నావు. అజ్ఞాన మనే అంధకారంలో కొట్టుమిట్టాడు తున్నావు. ఎంతకాలం జరిగినా, నీ గతి యింతే!" అన్నాడు.

"అయితే, మహానుభావా, యీ అజ్ఞానం నుంచి బయట పడేందుకు నేనేం చేయాలి?" అని అడిగాడు రాక్షసుడు చేతులు జోడించి.

"నువ్వీ అరణ్యమార్గాన చేరి, దారే పోయే మానవులను చంపి తింటూ, పాపం పెంచుకుంటున్నావు. ఆ పాపం

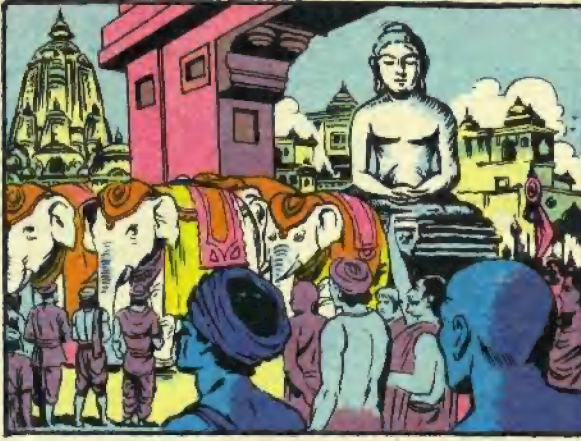
పెరిగిన కొద్దీ, నీవు రాక్షసజన్మలే ఎత్తి, యాతనలు అనుభవించడమే కాని, ఎన్న టికి నీకు మోక్షం లేదు. నీకు ఉత్తమ మైన మానవ జన్మ కావాలంటే, పాపం చేయకు." అని బోధిసత్తుడు హితవు చెప్పాడు.

ఆ తరవాత బోధిసత్తుడు, రాక్షసుడికి మానవులు మేలు పొందేందుకు అనుస రించ వలసిన ఐదు మహా సూత్రాలను గురించి, మానవులను అధములుగా చేసే పంచ తంత్రాలను గురించి విప్పి చెప్పాడు.

ఆ నాటి నుంచీ రోమాంచుడు తన రాక్షసకృత్యాలు మాని వేయడమే కాకుండా, అరణ్యంలో ప్రయాణించే బాటసారులకు తన ఇంట అతిథ్యం యిస్తూ, గొప్ప ధర్మబుద్ధి గలవాడని పేరు తెచ్చుకున్నాడు.

ఆ విధంగా బోధిసత్తుడి ధర్మబోధల వల్ల, మహా భయంకరుడైన రాక్షసుడు సన్మార్గవర్తనుడయ్యాడు.

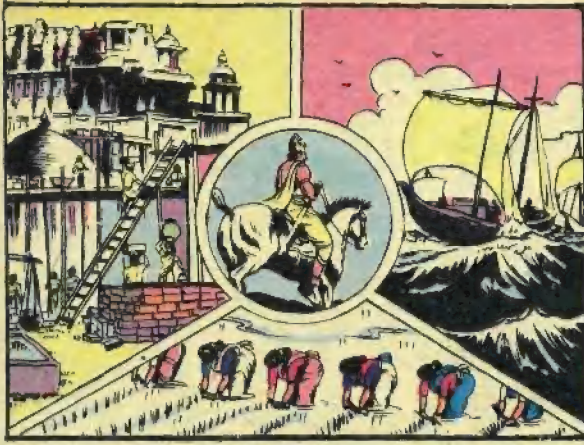
ఖారవేలుడు

కళింగరాజ్య ముఖ్య నగరంలో, ఒక పృథు మహావీరజనుడి గొప్ప విగ్రహం వుండేది. అది ప్రజలకెంతో పవిత్రమైనది. సందపంశవువాడైన మగధ రాజు కళింగరాజ్యం మీద దాడి చేసి, మహావీరుడి విగ్రహాన్ని తరలించుకు పోయాడు.

ఆ తరువాత కొద్ది కాలానికే అశోకుడు కళింగపై దాడి చేశాడు. కళింగ ప్రజలు అశోకుడి సైన్యాలను ఎదిరించి, ఎందరో వీరమరణంపాలయ్యారు. ఆ యుద్ధంలో జరిగిన రక్తపాతం చూసి, అశోకుడికి హృదయపరివర్తనం కలిగింది. కాని, కళింగప్రజల జీవితం ఆ యుద్ధంతో చిన్నాబిన్నమైపోయింది.

మౌర్యసామ్రాజ్యంలో ఐదవ రాష్ట్రంగా వుండిపోయిన కళింగ, అశోకుడి మరణానంతరం తిరిగి స్వతంత్రమైంది. మరి కొన్నాళ్ళకు పెనుతుఫానులకు గురి అయి, కళింగలోని గ్రామాలూ, పట్టణాలతో పాటు రాజధాని నగరం కూడా దెబ్బతిన్నది.

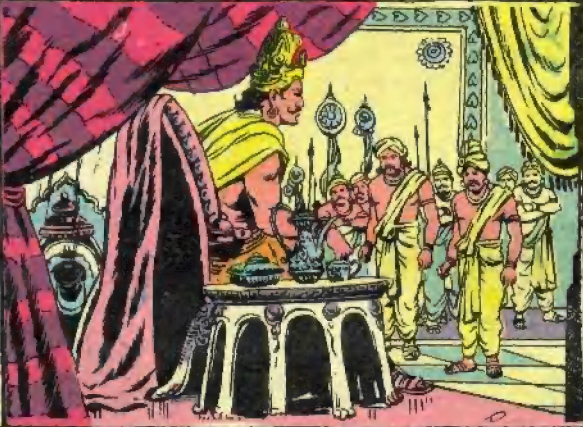
రాజ్యం యిలాంటి యిక్కట్లలో వున్న తరుణంలో ఖారవేలుడు అనే యువ రాజు నింహననానికి వచ్చాడు. అతడు తన శక్తి సామర్థ్యాలను ఉపయోగించి, రేబువలు కప్పించి, యీ నాటి భువ నేశ్వరం సమీపాన కొత్త రాజధానిని నిర్మించాడు. అంతే కాక, వ్యవసాయ, వాణిజ్యాలను ప్రోత్సహించాడు.

ప్రజలలో అత్యవిశ్వాసం, స్వాభిమానం వునరుద్ధరించేందుకు, ఖారవేలుడు లలిత కళలను ప్రోత్సహించాడు. నాట్య, గానాల్లాంటివి ప్రజలకు ఎంతో ఆనందాన్ని కలిగించినవి. ఎన్నో సంవత్సరాల ఈతివాదల తరువాత, ప్రజలు తిరిగి సంతోష సౌఖ్యాలు అనుభవించారు.

ఖారవేలుడు యింతటితో సంతృప్తి పడలేదు. ప్రజల్ని మరింత చైతన్య వంతులుగా చేయాలంటే, కానేదో ఒక పునకార్యం సాధించాలను కున్నాడు. అందుకు ముందుగా బలమైన గొప్ప నైన్యాన్ని తయారుచేశాడు. తన సైనిక శక్తిపై పూర్తి విశ్వాసం కలిగిన, కార్యరంగంలోకి దిగాడు.

మగధరాజ్యంపై దాడికి ఖారవేలుడు సమాయత్తమయ్యాడు. మహావీరజినుడి విగ్రహాన్ని తిరిగి తన రాజధాని నగరానికి తేవటం ద్వారా, లోగడ జరిగిన అవమానాన్ని తుడిచిపెట్ట దలిచాడు. కళింగసైన్యం మగధరాజధాని రాజగృహం వైపుగా దాడి బయలు దేరింది.

అదే సమయంలో డిమిట్రయస్ అనే గ్రీకురాజు సైన్యాలు కూడా, రాజగృహం మీద దాడికి వస్తున్నవి. మగధరాజు, తన రాజధానిపై రెండు వైపుల నుంచి దాడి రాబోతున్నదని తెలిసి భయపడిపోయాడు.

ఖారవేలుడు తన సైన్యాలతో మగధరాజ్యపుదొడ్లలోవెడిశాడు. డిమిట్రయస్ పంపిన ఒక దూత, ఖారవేలుడి దగ్గిరకు వచ్చి, తమ రాజు అతడికి జయం కోరుతున్నట్టు చెప్పి, రాజగృహంపై చెరోక వైపు నుంచి దాడి చేయటం బావుంటుందని సూచించాడు.

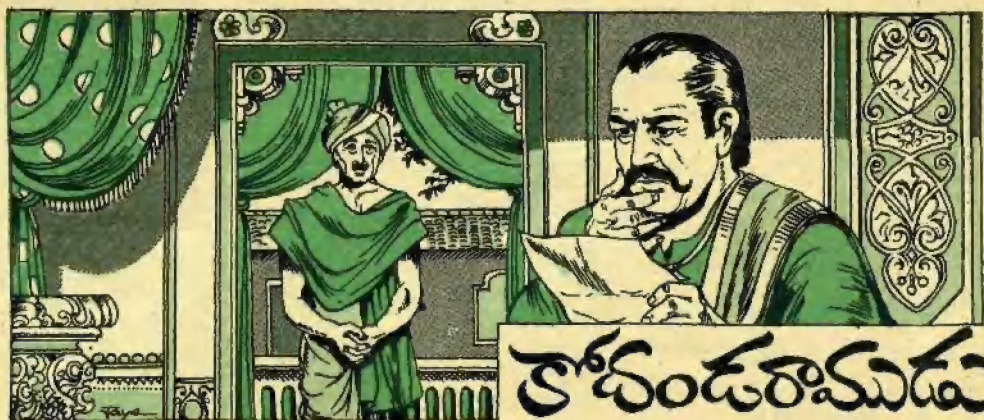

డిమిట్రయన్ పూహం విజయానికి దగ్గరదారి అని, భారవేలుడు గ్రహించాడు. కాని, విదేశీయుడికి స్వదేశంలో రాజ్యభాగాన్ని జయించే అవకాశం యివ్వగూడదన్న నిర్ణయానికి వచ్చాడు. అతడు గ్రీకులపై యుద్ధం ప్రకటించి, వాళ్ళను దూరంగా తరిమివేశాడు.

ఆ తరువాత భారవేలుడు అనేక రాజ్యాలు జయించి, భారతదేశంలోని పెక్కు ప్రాంతాలకు చక్రవర్తి అయ్యాడు. అతడు మగధపై దాడి ప్రారంభించే సరికి, మగధరాజు లోగడఎత్తుకుపోయిన మహావీరజినుడి విగ్రహాన్ని, స్నేహ పూర్వకంగా భారవేలుడి పరం చేశాడు. ఈ విధంగా మగధ, కళింగ సేనల మధ్య యుద్ధం నివారించబడింది.

భారవేలుడు తన పరిపాలనా కాలంలో జైనమతాభివృద్ధికి ఎంతగానో కృషి చేశాడు. జైనపండిత పరిషత్తును ఏర్పాటు చేశాడు. జైనసన్యాసుల నివాసం కోనం, భువనేశ్వర సమీపంలోని ఉదయగిరి, ఖండగిరి పర్వతాలలో గుహలు నిర్మింపచేశాడు.

కోదండరాముడు

నారాయణపట్నంలో ఉండే భోగరాజు వ్యాపారంలో లక్షలకు లక్షలు గడించాడు. లాభాలు వచ్చాయి గనక, తాను అనుకున్న ప్రకారం కోదండరాముడికి మొక్కు చెల్లించటానికి నూరు బంగారు కాసులు చేయించి, భార్యతో సహా ప్రయాణం కావటానికి ముహూర్తం నిశ్చయించుకున్నాడు.

తెల్లవారితే ప్రయాణమనగా ఆ రాత్రి ఇంట్లో దొంగలు పడి, ప్రయాణానికి సర్దుకున్న పెట్టె కాస్తా ఎత్తుకుపోయారు. భోగరాజు, అతని భార్య, కొడుకు సన్యాసి రాజు ఆ పెట్టె కోసం ఇల్లంతా వెతికిన మీదట, పెరటితలుపు తెరిచి ఉన్నట్టు తెలిసి, దొంగతనం జరిగినట్టు స్పష్టమయింది.

దొంగతనం గురించి కొత్వాలుకు ఫిర్యాదు చేశారు కాని దొంగల అచూకీ తెలియరాలేదు.

దేవుడికి చేరవలసిన బంగారుకాసులు పోయాయని భోగరాజు బాధపడ్డాడు. మళ్ళీ కాసులు తయారుకావాలి గనక ప్రయాణం వాయిదాపడింది. ఈలోగా ఒకనాడు ఎవరో వచ్చి, భోగరాజుకు ఒక ఉత్తరం ఇచ్చారు. అందులో ఇలా ఉన్నది :

“పూజ్యులూ, దాతలూ అయిన భోగరాజుగారికి ; తమ దయవల్ల మా అమ్మాయి ఇందిరకు వచ్చే ఆదివారం వివాహం నిశ్చయమయింది. ఈ సందర్భంలో తమరు చేసిన మేలు ఎన్నటికీ మరచిపోలేము. తమరు ఆ రోజుకు వచ్చి, వధూవరులను ఆశీర్వదించి, మమ్మల్ని అనందపరచ గోరుచున్నాము-

ఇట్లు,

సింహాచలం, సీతమాంబాపురం.”

ఈ ఉత్తరం చదువుకుని భోగరాజు చాలా ఆశ్చర్యపడ్డాడు. ఉత్తరం తెచ్చిన

వాడు గాని, దాన్ని పంపిన సింహాచలం అనే అతను గాని తనకు తెలిసినవాళ్ళు కారు. తాను అతనికి చేసిన సహాయం ఏమిటో తెలియలేదు. దీని సంగతి ఏమిటో అంతుతేల్చుకోవాలని, భోగరాజు ఆది వారంనాడు సీతమాంబాపురం వెళ్లాడు.

సింహాచలం భోగరాజును ఎరతగానో గౌరవించి, "సొమ్ము సర్దుబాటు చెయ్య లేక, పెళ్ళి అగిపోతుందేమోనని భయ పడుతూ నిస్సహాయ స్థితిలో ఉండగా తమరు దేవుడిలా డబ్బు పంపించి ఆదు కున్నారు. మీ మేలు జన్మజన్మలకూ మరిచిపోలేను," అన్నాడు.

"మీకు డబ్బు తెచ్చి ఇచ్చినది ఎవరు?" అని భోగరాజు అడిగాడు.

"ఎవరో కోడండరాము డట! 'ఈ డబ్బుతో తమ కుమార్తె వివాహం జరిపించండి. దీన్ని నారాయణపట్నం భోగరాజుగారు పంపారు,' అని చెప్పాడు," అన్నాడు సింహాచలం.

తన ఆశ్చర్యాన్ని తనలోనే దాచుకుని, పెళ్ళికాగానే భోగరాజు తిరిగివచ్చేశాడు. మర్నాడే విక్రమపురం నుంచి కొందరు రైతులు వచ్చి, "తమరు తవ్వించిన నుయ్యికి తమ చేతుల మీదుగానే ప్రారం భోత్సవం జరగాలి!" అని భోగరాజును నిర్బంధించారు.

భోగరాజు వాళ్ళ కేసి ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. "అప్పుడే మరిచారా, బాబూ? నీరులేక అగచాట్లు పడుతున్న మా గ్రామ

ప్రజలకు మంచినిటి బావి తవ్వకానికిగాను
కోదండరాముడి ద్వారా డబ్బు పంపిం
చారు కారా!" అన్నారు రైతులు.

మళ్ళీ కోదండరాముడు!

భోగరాజు తన ఆశ్చర్యాన్ని బయట
పడనీయక, ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినట్టు అభి
నయించి, సందర్భోచితంగా వాళ్ళతో ఏదో
అని, వాళ్ళను పంపించేశాడు.

తరవాత అతను విక్రమపురం వెళ్ళి,
అక్కడ తవ్విన బావికి ప్రారంభోత్సవం
చేసి, గ్రామప్రజల ప్రశంసలు అందుకుని
తిరిగివచ్చాడు.

తాను మొక్కుబడి తీర్చేటందుకు
చేయించిన కాసులు పోయినందుకు కనిక
రించి, సాక్షాత్తు కోదండరాముడే తన

పేరుతో ఈ పనులు చేస్తున్నాడేమోనని
భోగరాజుకు అనుమానం కలిగింది.

ఇంకొకనాడు ఎవరో అపరిచితుడు
వచ్చి, భోగరాజుకు సమస్కరించి,
"అయ్యా, నా పేరు నాగరాజు, నేను ఒక
భయంకరమైన వ్యాధితో బాధపడుతూ
ఉంటే, దానికి ఔషధం తయారుచేయ్య
టానికి బంగారం కావాలన్నారు—రామా
చారిగారు. నేనా బీదవాణ్ణి! బంగారం
ఎక్కడినుంచి తేగలను? నా చావు
ఖాయం అని అందరూ అనుకున్న సమ
యంలో, కోదండరాముడు అనే అతను
వచ్చి, భోగరాజుగారు నీ కోసం పంపించా
రంటూ కొంత బంగారం ఇచ్చి వెళ్ళాడు.
రామాచారిగారు దాన్ని పుటం పెట్టి,

ఔషధం తయారుచేసి, నా రోగం నయం చేశారు ! తమ దయ వల్ల బతికి బయట పడ్డాను !'' అన్నాడు.

భోగరాజు అతనితో తగిన రీతిగా మాట్లాడి, కొన్ని పళ్ళు కూడా ఇచ్చి పంపేశాడు.

అప్పుడే స్వర్ణ కారుడు చిట్టిబాబు వచ్చి, నూరు బంగారుకాసులు తెచ్చి, అవి తయారుచేసినందుకు మజూరీ పుచ్చుకుని వెళ్ళాడు.

భోగరాజు మొక్కు తీర్చుకునేటందుకు మళ్ళీ ప్రయాణ సన్నాహం ప్రారంభించాడు. ఆ సమయంలో, పక్కగదిలో అతని కొడుకు సన్యాసిరాజు ఎవరితోనో ఇలా ఆనటం వినపడింది :

''రాజూ, నువ్వు చెప్పినట్టు కోదండ రాముడుగా నటించాను. మా నాన్న, నిజంగా దేవుడే తనకు పేరుప్రతిష్ఠలు తేవటానికి, తన భక్తికి మెచ్చి, అలా చేశాడనుకుంటున్నాడు, పాపం ! మొత్తంమీద మా నాన్నను మోసం చేసి, మనం సంపా

దించిన బంగారు కాసులు మంచి పనులకు వినియోగమయ్యాయి !''

తన కొడుకు మాట్లాడుతున్నది వాడి స్నేహితుడు ఆనందుడితోనని భోగరాజు గ్రహించాడు.

అతను మర్నాడు తన కొడుకు సన్యాసి రాజును పిలిచి, అతనికి నూరు బంగారు కాసులు గల సంచి ఇస్తూ, ''ఒరే, నేను మరి మొక్కు చెల్లించదలచుకోలేదు. ఈ బంగారు కాసులు కూడా నువ్వే సద్వినియోగం చెయ్యి. నేను వినేలాగా నిన్ను నువ్వు, ఆనందుడూ మాట్లాడిన మాటల వల్ల విషయం తెలుసుకున్నాను. కోదండ రాముడికి నేనిచ్చే కాసులు సద్వినియోగం అవుతాయో, లేదో నేను చూడలేను. కాని మీరు చేసిన మంచి పనులు నా మనస్సుకు ఆనందాన్ని, సంతృప్తిని కలిగించాయి,'' అన్నాడు.

స్వతహాగా సంస్కారవంతుడైన తన తండ్రిలో కలిగిన మార్పుకు సన్యాసిరాజు ఎంతో సంతోషించాడు.

అ స లు కౌ రణం

భీమన్న బీదవాడు. అతను గుత్తవ్యాపారుల దగ్గర పళ్ళుకొని, ఇంటింటికీ తిరిగి వాటిని అమ్ము కుని, ఆ పచ్చిన లాభంతో తన పాట్లపాసుకునే వాడు. అతని వాడుకదార్లలో ఒకడైన శరభయ్య, కొద్దిపాటి లాభం కోసం భీమన్న రోజూ పడుతున్న పాట్లు చూసి జాలిపడి, “అంగడి తెరిచి, కాలుకదలకుండా వ్యాపారం చెయ్యరాదా?” అని అడిగాడు.

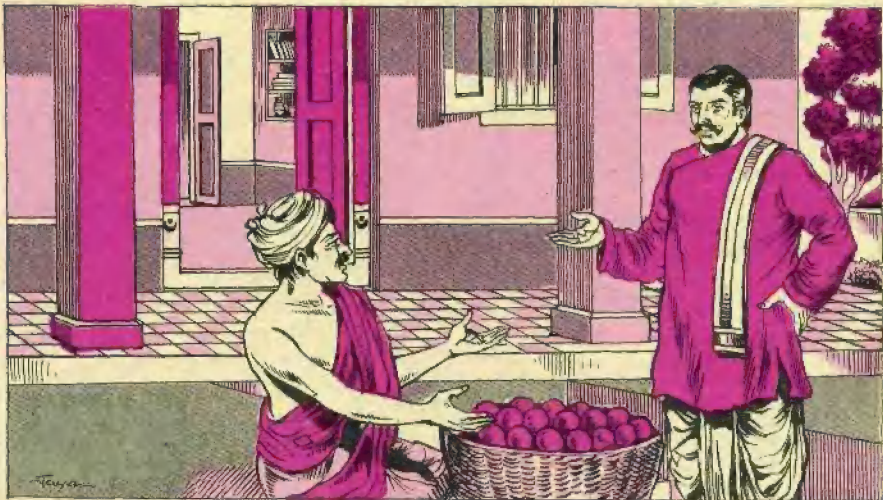
అందుకు చాలా డబ్బు కావాలన్నాడు భీమన్న. శరభయ్య వాడికి వెయ్యిరూపాయలు అప్పు పెట్టి, దానితో పళ్ళదుకాణం పెట్టమని, తన బాకీ తాపీగా తీర్చవచ్చునని అన్నాడు. వెయ్యి రూపాయలతో పళ్ళదుకాణం పెట్టేకన్న, కిరాణాకొట్టు పెట్టితే ఎక్కువ లాభం వస్తుందని భీమన్న భార్య అన్నది. భీమన్న తన భార్య చెప్పినట్టు చేసి, లాభం తీయకపోగా, తన పెట్టు బడి కూడా పోగొట్టుకున్నాడు.

వాడు శరభయ్యకు జరిగిన సంగతి చెప్పి, “నష్టజాతకుణ్ణి! నా తలరాత ఇదే! మళ్ళీ పళ్ళబుట్ట నెత్తిన పెట్టుకుని ఇల్లిల్లా తిరుగుతాను!” అన్నాడు.

“నష్టజాతకమూ కారు, తలరాతా లేదు! నీకు తెలిసిన పళ్ళవ్యాపారం చేసుకోక, తెలియని కిరాణావ్యాపారం చేసి నష్టపోయావు. ఇంకో వెయ్యి ఇస్తాను, పళ్ళదుకాణం పెట్టుకో!” అన్నాడు శరభయ్య.

భీమన్న ఈసారి పళ్ళదుకాణం తెరిచి, నిజంగానే బాగుపడ్డాడు.

—రుద్రరాజు నారాయణమూర్తి.

శక్తిసం

రామనాథమూ, రంగనాథమూ మంచి స్నేహితులు. వాళ్ళు ఇరుగు, పొరుగు వాళ్ళు కూడా. ఇద్దరి కుటుంబాలూ ఒకే కుటుంబం లాగా కలిసిపోయాయి.

రామనాథం చాలా చాదస్తం మనిషి. శక్తిసం చూడకుండా ఎక్కడికీ బయలుదేరేవాడు కాదు. శక్తిసం మంచిదైతే ఇబ్బంది లేదు గాని, మంచి శక్తిసం కాకపోతే అవసరమైన పని కూడా పాడు చేసుకుని, గుమ్మం కదిలేవాడు కాదు.

ఈ పద్ధతి రామనాథం భార్యకు నచ్చేది కాదు. శక్తిసం మంచిదైనా, చెడ్డదైనా జరగవలసినది జరగకమానదని అవిడకు గట్టినమ్మకం.

అందుచేత ఆమె తన భర్తను మార్చే ప్రయత్నం రంగనాథానికి అప్పజెప్పింది. రంగనాథం ఒక ఎత్తు అలోచించి, దాన్ని రామనాథం భార్యకు వివరించి చెప్పాడు.

ఆ రాత్రి రామనాథానికి వడ్డన చేస్తూ, అతని భార్య, "రంగనాథం అన్నయ్య గారికి మీరు ఇయ్యవలసిన వంద రూపాయలూ యింతకుముందే ఇచ్చేశానండీ!" అన్నది మెల్లగా.

రామనాథం ఆశ్చర్యంగా, "ఏం వంద రూపాయలు? ఎందుకు ఇయ్యాలి?" అని అడిగాడు.

"అదేనండీ! నిన్న రంగనాథం అన్నయ్యగారు ఒక ముఖ్యమైన పని మీద బయలుదేరుతూంటే, మీరు ఎదురు వచ్చారుట. ఆయనకు వెళ్ళిన పని జరగకపోగా, దారిలో నూరు రూపాయలు పోయాయట! మీ శక్తిసం మంచిదిగదా అనుకుని బయలుదేరినందుకు ఆయనకు డబ్బు నష్టం జరగటం వల్ల, ఆ నష్టానికి మీరే పూచీదారు అనీ, అతనికి మీరు వంద రూపాయలు బాకీపడ్డారనీ చెప్పి,

ఆ డబ్బు తీసుకున్నారండి," అన్నది రామనాథం భార్య.

అంతా విని రామనాథం ఆవేశపడుతూ, "ఎంత మోసం! ఎంత మోసం! ఇప్పుడే వెళ్ళి సంగతి ఏమిటో తేలుస్తాను!" అంటూ రంగనాథం ఇంటి మీదపడ్డాడు.

తన పథకం పారించని లోలోపల సంతోషిస్తూ రంగనాథం, "కూర్చో, రామం! ఇలా వచ్చావే?" అన్నాడు.

"నేనిప్పుడు కూర్చోడానికి రాలేదు, విషయం తేల్చుకుందామని వచ్చాను," అన్నాడు రామనాథం అగ్గి మీద గుగ్గిలం అయిపోతూ.

"ఏ విషయం?" అని రంగనాథం అమాయకంగా అడిగాడు.

"అదే! నా భార్య దగ్గర ఏవో మాయ కబుర్లు చెప్పి, నువ్వు తీసుకున్న వంద రూపాయల విషయం!" అన్నాడు రామనాథం.

"ఓ, అదా? అందులో మాయ ఏమున్నదీ? నువ్వు నాకు ఎదురు రావడం

వల్లే నిన్న నా వంద రూపాయలు పోవడం జరిగింది. న్యాయంగా ఆ డబ్బు నువ్వే ఇచ్చుకోవాలి గద," అన్నాడు రంగనాథం.

రామనాథం మరింత ఆవేశపడిపోతూ, "ఏం న్యాయమయ్యా? నేను ఎదురు రావడానికి, నీ డబ్బు పోవడానికి ఏమిటి సంబంధం? నీ అజాగ్రత్త వల్ల డబ్బు పోగొట్టుకుని, మధ్యన నా శకునం అంటావా?" అన్నాడు.

రామనాథం నవ్వుతూ, "అయితే, శకునం అంటూ పాటించరాదంటావా ఏమిటి? శకునానికి, పని జరిగే తీరుకూ సంబంధం లేదని ఒప్పుకుంటావన్నమాట! నీ భార్య నాకు డబ్బు ఇయ్యనూ లేదు, నేను తీసుకోనూ లేదు! నీ శకునాల పిచ్చి పోగొట్టడానికి ఈ ఎత్తు వేశాం!" అన్నాడు.

అటు తరవాత రామనాథం ఎక్కడి కైనా బయలుదేరబోతూ శకునం చూసే అలవాటు మానుకున్నాడు

ఇద్దరు మోసగత్తెలు

2

హజ్ ముహమ్మద్ తన దుకాణాన్ని ఒక పనివాడికి వప్పగించి బయలుదేరాడు. దిలైలా కూడా వెళ్ళి తాను దాచివుంచిన మూటలు తీసుకుని కొంతసేపటికి తిరిగి వచ్చింది. ఆమె పనివాడితో, "మీ యజమానిగారు రొట్టెల దుకాణంలో వున్నారు. నిన్ను వెంటనే రమ్మన్నారు. వెళ్ళు నాయనా, నువ్వు తిరిగి వచ్చేదాకా దుకాణం నేను చూస్తూంటాలే!" అన్నది. పనివాడు బయటికి అడుగుపెట్టాడు.

దిలైలా దుకాణంలో ఉన్న సామానులో ఎత్తటానికి వీలైనదల్లా ఏరి ఒక పక్క పెట్టింది. దుకాణం ముందుగా మోతగాడిదను తోలుకుంటూ ఒక కుర్రవాడు వెళుతుంటే వాణ్ణి పిలిచి, "నీకి దుకాణదారు తెలుసుగా, బాబూ? వాడు నా కొడుకే. మా వాణ్ణి అప్పలవాళ్ళు

పట్టుకుపోయారు. ఈ సామానంతా ఊళ్ళో వాళ్ళది. వాళ్ళకి తిరిగి ఇచ్చేయ్యాలి. దీన్ని నీ గాడిద మీద వేసి నా వెంట పంపిస్తావా? ఇదుగో ఒక దీనారం పుచ్చుకో. నేను మళ్ళీ తిరిగి వచ్చేలోగా నీలిద్రావకం సీసాలూ, కర్రసామానూ పగలగిల్చేయ్యి, లేకపోతే జప్తు చేస్తారు," అన్నది.

గాడిదను తోలే కుర్రవాడు సరే నన్నాడు. దిలైలా సామానంతా గాడిద మీద వేసుకుని తిరిగి చూడకుండా ఇంటికి వెళ్ళిపోయింది. తల్లిని చూడగానే జీనాబ్, "అమ్మా, ఏం చేసుకొచ్చావు?" అని ఆశ్రంగా అడిగింది.

"నలుగురి కళ్ళలో దుమ్ము కొట్టాను. ఇవి ఒక అధికారి భార్య నగలు. ఇవి ఒక దుకాణదారు సంచీ, చొక్కా. ఇవన్నీ

ఒక నీలివర్తకుడి సరుకులు. ఈ గాడిద నాలుగోవాడిది!" అన్నది దిలైలా గర్వంగా.

"బాగానే ఉందిగాని అమ్మా, నువ్వుక ఇల్లు కదలటానికి లేదు. వాళ్లు నలుగురూ నీ కోసం చూస్తూంటారు!" అన్నది జీనాబ్.

"పిచ్చిదానా, ఇంకా ఆవగింజలో ఆరభాగం కాలేదు," అన్నది దిలైలా.

కలంకారీవాడు రొట్టెల దుకాణంలో రొట్టెలూ, కూరూ కొంటూండగా పనివాడు వచ్చి, ఎందుకు పిలిచారని అడిగాడు. కలంకారీకి అనుమానం వేసి దుకాణానికి వచ్చి చూసేసరికి గాడిదల కుర్రవాడు దుకాణం ధ్వంసం చేస్తూ కనిపించాడు.

"ఇదేం పనిరా, నిన్ను పగలగొయ్యా!" అన్నాడు కలంకారీ.

"మిమ్మల్ని బాకీదార్లు వదిలిపెట్టారు గద!" అన్నాడు గాడిదల కుర్రవాడు.

వాళ్ళిద్దరూ ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకునేటందుకు చాలాసేపు పట్టింది. చివరకు, "ఆ ముసలి దొక్కడ?" అని కలంకారీవాడూ, "నా గాడిద మాటేమిటి?" అని గాడిద గల కుర్రవాడూ లబలబలాడ సాగారు. చుట్టూ చాలా మంది పోగయారు. అందరూ కలిసి కలంకారీ ఇంటికి వెళ్లారు.

కలంకారీవాడు కింది భాగం తలుపు తట్టేసరికి చొక్కా లేకుండా వచ్చి మొహసిన్ తలుపు తెరిచాడు. "దొంగ గాడిదా, మీ అమ్మ ఎక్కడ?" అని అరిచాడు కలంకారీ. "మా అమ్మపోయి ఎంత కాలమాయే!" అన్నాడు మొహసిన్. వాళ్ళిద్దరూ ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకోవటానికి మరి కొంతకాలం పట్టింది. చివరకు మొహసిన్, "ఆ ముసలిది తన కూతుర్ని నా కిస్తానని పిలుచుకు వచ్చింది. వాళ్ళు పైనే ఉన్నారు!" అన్నాడు.

కలంకారీ మెల్లెక్కి పైకి వెళ్లి తలుపు తట్టాడు. ఖాతూన్ వచ్చి తలుపు తీసింది. "మీ అమ్మ ఎక్కడ?" అని అడిగాడు

వర్తకుడు. “మా అమ్మ పోయి ఎంత కాలమాయె!” అన్నది ఖాతూన్.

నలుగురూ చాలా సేపు కూడబలు కున్న మీదట మోసం ఎట్లా జరిగి పోయిందీ తెలియవచ్చింది. ఖాతూన్ను అమె ఇంటికి పంపేసి మిగిలిన ముగ్గురూ నగర రక్షకుడైన ఖాలిద్ వద్దకు వెళ్ళి జరిగిన సంగతి చెప్పుకున్నారు.

ఖాలిద్ ఆశ్చర్యంతో వారు చెప్పిన విషయాలు విని, “ఈ మహా నగరంలో ఉండే ముసలమ్మలలో మిమ్మల్ని మోసం చేసినదాన్ని ఎట్లా పట్టుకోను? మీరే ఎట్లా గైనా శ్రమపడి అవిణ్ణి పట్టుకుంటే నేను తప్పక శిక్షిస్తాను,” అన్నాడు.

గత్యంతరం లేక మోసపోయిన ముగ్గురూ మూడు వైపులా ముసలిదాన్ని వెతుకుతూ బయలుదేరారు.

ఈలోపల దిలైలా తాను ధరించిన సూఫీ భిక్షుకురాలి వేషం విప్పేసి, ఒక భాగ్యవంతుల పని మనిషి వేషం వేసుకుని, తన ప్రతాపంతో బగ్గాద్ పౌరులను వేపుకు తినటానికి మళ్ళీ బయలుదేరింది. అమె ఒక సందు చేరేసరికి అక్కడ ఒక ఇంట్లో తివాసీలూ, మేళతాళాలూ, దీపాలూ, పాటలూ, వేడుకలూ, కోలాహలమూ కనిపించింది. ఇంటి తలవాకిట ఒక బానిస మనిషి చిన్న కుర్రాణ్ణి చంకన వేసుకుని వున్నది. కుర్రాడి వంటి నిండా జరీ దుస్తులూ, రత్నాలు పొదిగిన ఆభరణాలూ, ముత్యాలచేర్లూ ఉన్నాయి.

ఆ ఇల్లుగలాయన బగ్గాద్ వర్తకులకు పెద్ద. ఆ రోజున ఆయన కుమార్తెకు ప్రధానం చేస్తున్నారు. చాలామంది అమ్మలక్కలు పేరంటం వచ్చారు. వర్తకుడి భార్య వచ్చినవారికి ఆతిథ్యం ఇవ్వటానికి వీలులేకుండా చిన్న కొడుకు అమెను పట్టుకుని మారాం చెయ్యసాగాడు. అందు చేత ఆవిడ వాణ్ణి బానిసదాని కిచ్చి, వచ్చినవాళ్ళు వెళ్ళేదాకా కాస్త ఆడిస్తూ వుండమన్నది. ఈ విషయాలన్నీ దిలైలా వీధిలోనే ఆరాతీసింది. ఆ కుర్రవాడి

పంటి మీది నగలు కాజేయాలని ఆమెకు దుర్బుద్ధి పుట్టింది.

దిలైలా జనంలో నుంచి తోసుకుని తల వాకిలి దగ్గరికి వస్తూ, "నా ఇల్లు బంగారం కానూ, అలస్యం చెయ్యనేచేశాను!" అని గట్టిగా అన్నది. తరవాత ఒక చెల్లని నాణెం తీసి బానిసదాని చేతిలో పెట్టి, "మీ పాత దాది, ఉమాల్ఖయర్ సలాములు చెప్పవచ్చిందని అమ్మగారికి కాస్త చెప్పిరా, తల్లీ," అన్నది. బానిస నాణెం తీసుకుంటూ, "అబ్బాయిగారు అమ్మగారు కనిపిస్తే కొంగు పట్టుకుని వదలక మారాం చేస్తారు. నేనెల్లా వెళ్ళేదమ్మా?" అన్నది.

"నువ్వు వచ్చేదాకా నేను పట్టుకుంటాలే, చిట్టితండ్రీని!" అన్నది దిలైలా బానిస ఈ మాటలు నమ్మి, పిల్లవాణ్ణి దిలైలా కిచ్చి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

వెంటనే దిలైలా పిల్లవాణ్ణి తీసుకుని ఒక నిర్మానుష్యమైన గొందిలోకి పోయి పిల్లవాడి పంటి మీద వున్న ఖరీదైన నగలూ, బట్టలూ ఊడ్చేసింది. తరవాత వాణ్ణి తీసుకుని ఒక గొప్ప రత్నవర్తకుడి దుకాణానికి వెళ్ళింది. ఆ వర్తకుడు వర్తకుల పెద యొక్క కుమారుణ్ణి వెంటనే ఆనవాలుపట్టి, "మీ యజమానికి ఏం కావాలి?" అని దిలైలాను అడిగాడు.

"ఈ పిల్లవాడి అక్కకు ప్రధానం చేస్తున్నారు. ఒక జత బంగారు గాజులూ, రెండు జతల బంగారు పాంజేబులూ, వరహాల చెవికమ్మలూ, నగిషి వడ్డాణమూ కావాలి. మొత్తం వెయ్యి దీనారాలకు తక్కువ కాకుండా సొమ్ములు ఇప్పించండి. సరుకు తీసుకుపోయి అమ్మగారికి చూపించి, నచ్చితే డబ్బు తీసుకుని ఇప్పుడే వస్తాను. కావలిస్తే అందాకా అబ్బాయి నిక్కడే వుంచి పోతాను." అన్నది దిలైలా.

"నీ యిష్టం. కాని అబ్బాయిని వుంచ పలికిన అవసరం మటుకు లేదు," అన్నాడు రత్నవర్తకుడు. దిలైలా తను

దోచిన సొమ్మంతా తీసుకుని సరాసరి ఇంటికి వెళ్ళిపోయింది.

అక్కడ వర్తకుల పెద్ద ఇంట్లో సంబరం కాస్తా శోకాల కింద మారింది. ఇంటి పెద్ద వచ్చేసరికి ఇల్లు అల్లకల్లోలంగా ఉన్నది. వర్తకుడి భార్య కొడుకు కోసం పొర్లిగింతలు పెట్టి ఏడుస్తున్నది. పిల్లవాడి జాడ ఎవరికీ తెలిదు.

వర్తకుడు చాలా సేపు వెతికించిన మీదట, పిల్లవాడు రత్నవర్తకుడి దుకాణంలో దొరికాడు.

“దొంగవెధవా, నా పిల్లవాణ్ణి ఏమని తెచ్చావు? వాడి వంటి మీది నగలూ, దుస్తులూ ఏవి?” అని వర్తకుల పెద్ద అగ్రహంతో అడిగాడు.

“తమ ఇంటికి వెయ్యి దీనారాల నగలు పంపాను, వాటి మాటేమిటి?” అని విలవిలలాడాడు రత్నవర్తకుడు.

ఇద్దరూ ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకోవటానికి చాలాకాలం పట్టింది. ఆ సమయానికి దిలైలా మోసగించిన మొదటి

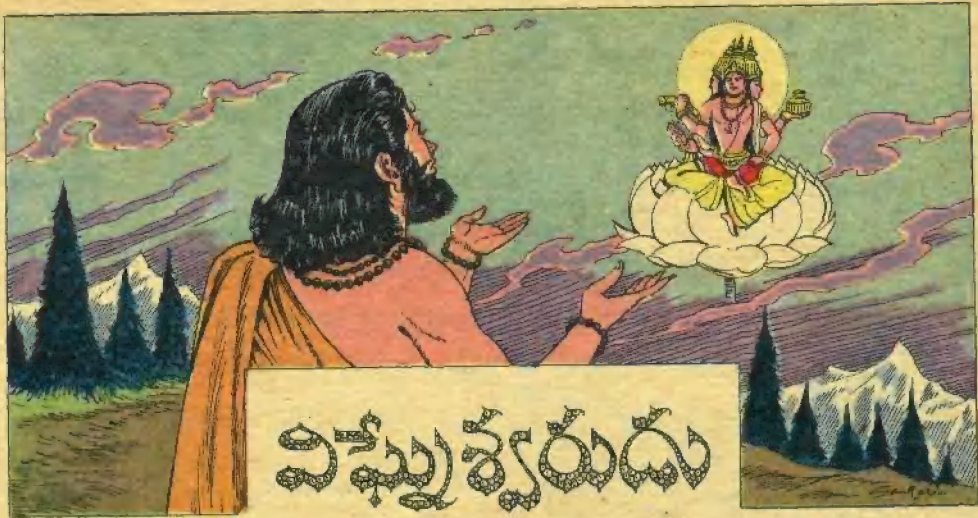
ముగ్గురూ అక్కడికి వచ్చారు అందరినీ మోసగించినది ఒక మనిషేనని తెలిపింది. ఒకరి కథ ఒకరికి చెప్పుకున్నారు.

“ఈ ముసలిదాని అంతు కనుక్కుంటే గాని నేను నిద్రపోను,” అని వర్తకుల పెద శపథం చేశాడు. రత్న వర్తకుడు మిగిలిన ముగ్గురితో, “మితేబాటు నేను కూడా ముసలిదాన్ని పట్టటానికి వస్తాను. కాని అందరమూ కలిసి వెతికితే లాభం ఉండదు. ఎవరిదారిన వాళ్ళం వెళ్ళి చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలన్నీ వెతుకుదాం. మధ్యాన్నానికి అందరమూ హజేమసూద్ అనే మంగలి దుకాణం దగ్గర కలుసుకుందాం,” అన్నాడు.

మధ్యాన్నం వేళకు గాడిద గల కుర్రవాడు మంగలి మసూద్ దుకాణం కేసి వెళుతుండగా వాడికి దిలైలా కనిపించింది. మారువేషంలో ఉన్నప్పటికీ వాడామెను గుర్తించి, “దొరికావా దొంగపినుగా?” అన్నాడు.

—(ఇంకా వుంది)

విశ్వుశ్వరుడు

దేవతలూ, రాక్షసులూ కలిసికట్టుగా క్షీర సాగరమధనం చేసి అమృతాన్ని సాధించారు. విష్ణువు జగన్మోహిని రూపంతో రాక్షసులను మోసపుచ్చి అమృతాన్ని దేవతలపాలు చేశాడు. అమృతం తాగి అమరత్వం పొందిన దేవతలు గర్వంగా తిరగసాగారు. దానవులకు జరిగిన అన్యాయానికి దేవతలపై కనితీర్పుకోడానికి తారకాసురుడు ఘోరమైన తపస్సు చేసి, బ్రహ్మను మెప్పించి, చావులేనివరంకోరాడు.

“పుట్టాక ఎప్పుడో ఒకప్పుడు చావు తప్పనిది; మరోవరం కోరు!” అన్నాడు బ్రహ్మ.

తారకాసురుడు బాగా ఆలోచించి శివుడి కుమారుడి వల్లనే తప్ప మరే విధంగానూ

తనకు చావులేని వరాన్ని బ్రహ్మ నుంచి పొందాడు.

అప్పటికి శివుడి భార్య సతీదేవి దక్ష యజ్ఞంలో యోగాగ్నితో తనువు చాలించింది. సంతానం లేకుండానే సతీ వియోగం పొందిన శివుడు ఉన్నత్తుడిలాగ తిరిగి, తిరిగి హిమాలయ పర్వతాల్లో ఒక చోట విరాగిగా కఠోర దీక్షతో తపస్సు చేస్తూ ఉన్నాడు.

తారకాసురుడు రాక్షసులందరినీ కూడ గట్టుకొని విజృంభించాడు. ముల్లోకాలనూ ఆక్రమించుకొని, కనితీరా దేవతలను చిత్రహింసలు పెట్టసాగాడు. ఇంద్రాది దేవతలు తమ దీనావస్థను బ్రహ్మతో మొరపెట్టుకున్నారు.

“శివుడికి కుమారుడు పుట్టాలి, అతని వల్లనే తారకుడు చావాలి! అలాంటి వరాన్ని తారకుడికి ఇచ్చాను మరి. ఇంకె పరివల్లా తారకానురుడికి ఎటువంటి హాని జరగదు, మరో విధంగా అతడికి చావు లేదు!” అని బ్రహ్మ చెప్పి దేవతలను వెంట బెట్టుకొని తరుణోపాయానికి విష్ణువు దగ్గరికి దారితీశాడు.

“సతీదేవి హిమవంతుడికి కూతురుగా పుట్టి పార్వతిగా పెరుగుతూ ఉన్నది. శివుడికి, పార్వతికి పెళ్ళి జరిగేలా చూడండి!” అని విష్ణువు చెప్పాడు. దేవతలు నారదుణ్ణి హిమవంతుడి దగ్గరికి పంపించారు. నారదుడి ఆదేశం ప్రకారం

హిమవంతుడు తపస్సులో నిమగ్నుడై ఉన్న శివుని దగ్గరికి వెళ్ళి, పూజించి తన కొరై పార్వతి అతని తపస్సుకు అనుకూలంగా పరిచర్యలు చేస్తూండడానికి అనుమతించ వలసిందని వినయ పూర్వకంగా కోరాడు.

శివుడి మౌనాన్ని అంగీకారంగా గ్రహించి హిమవంతుడు పార్వతిని శివుడికి పరిచర్యలు చేయడానికి పురమాయించాడు.

చిన్నతనం నుంచీ పార్వతికి శివుడంటే చాలా యిష్టం. బాల పార్వతికి నారదుడు శివుడి గురించి అనేక విషయాలు చెబుతూండేవాడు. శివుడి కథలనూ, గుణ గణాలనూ, మహిమలనూ పదేపదే వినడానికి కుతూహల పడుతూ ఉండేది పార్వతి. పెళ్లాడితే శివుణ్ణి పెళ్ళాడాలని ఉవ్విళ్ళూరేది. అటువంటి శివుడికి పరిచర్యలు చేయడం తరుణప్రాయంలో ఉన్న పార్వతికి మహాభాగ్యంగా తోచింది.

తెల్లవారుతూండగా శివుడు తపస్సు చేస్తున్న పరిసర ప్రాంగణ మంతా నెమిలి పంఛపుకట్టతో తుడిచి, హిమానీ జలాల్లో మంచిగంధం కలిపి కల్లాపుజల్లి, ముత్యాల ముగ్గులు తీర్చేది. బంగారు తీగెలతో అల్లి, రత్నాలు కెంపులు పొదిగిన తట్టతో శివుడికి యిష్టమైన ఫలపుష్పాలను, మారేడు

పత్రిని, తెల్ల కలువలనూ తీసుకెళ్ళి పక్క నుంచేది. బంగారు కమండలువు నిండా హిమశిఖరాల నుండి జారే స్ఫటిక జలాలను నింపి, జపమాలతో కలిపి అమర్చి పెట్టేది. శివుణ్ణి ఆకర్షించడానికి ఎన్నో విధాలుగా ఆలంకరించుకొని వెళ్ళేది. కిన్నెరపై శివుడికి ప్రీతికరమైన భైరవి, ముఖారి, కేదార, శివరంజని మొదలైన రాగాల్ని ఆలాపించేది. శివుడి చూపులు తనపై పడాలని పదేపదే ప్రయత్నిస్తూండేది.

తపోదీక్షలో నిమగ్నుడై శివుడు ఒక్కసారైనా తనను పరికించగలడేమోనని, అతని చల్లని చూపులు తనపై చాలాలని పార్వతి శివుడి ముఖాన్ని అలా చూస్తూ ఉండిపోయేది. శివుడు పొరపాటుగానైనా తనవంక చూడడేమో అని నిరాశా, నిస్పృహలతో ఊగిసలాడేది.

శివుడి మనస్సు చలించడానికి మన్మథుడి అవసరం తప్పనిసరి అని గుర్తించి, దేవేంద్రుడు మన్మథుణ్ణి పిలిపించాడు. సకలమర్యాదలు చేసి తన సింహాసనం మీద కూర్చోబెట్టి ఎన్నోవిధాలుగా పొగిడి పొంగవేశాడు, శివుడికి పార్వతిపై అనురాగం కలిగేలా చేయమని అర్థించాడు.

వసంతుడు సారథ్యం చేస్తూండగా మన్మథుడు చెరకు వింటినీ, పూలబాణా

లనూ ధరించి రతీదేవితో చిలుకరథా న్నెక్కి. ఈశ్వరుడు తపస్సు చేస్తూన్న హిమాలయ శిఖరాల నడుమనున్న లోయను ప్రవేశించాడు. ఒక్కసారిగా ఆలోయ అంతటా వసంతఋతువు వెల్లి విరిసింది. రమణీయంగా మారింది. కోయిలల సంగీతంతో, తుమ్మెదల ఝంకారంతో అంతా రసమయంగా వెతిగి పోయింది. తానున్న పరిసరమంతా ఆకస్మికంగా మారిపోయినట్లుగా తోచి, శివుడు కళ్ళు తెరిచి చూశాడు. అకాల వసంతాగమనానికి ఆశ్చర్యపోతూ, తపోభంగమైనందుకు నొచ్చుకుంటూండగా అతని చేతినుంచి జపమాల జారిపడింది. పార్వతి

జపమాలను తీసి శివుడికి అందిస్తున్న సమయంలో మన్మధుడు విరియబూచిన నల్లఉమ్మెత్త పూలపొద చాటునుంచి నీలోత్పల బాణాన్ని శివుడి గుండెకు గురి పెట్టి వదిలాడు. అది తగలగానే శివుడు తృప్తిపడి తేరిపార జూచాడు. అతని మ్రోల మోకరిల్లి రెప్పవచ్చుకుండా తననే చూస్తున్న పార్వతి ముఖబింబం ఎంతో మనోహరంగా కనిపించింది.

తన తపోభంగానికి శివుడు నివ్వెర పడుతూ రుద్రుడై తన మూడవ కంటిని తెరిచి మన్మధుడిని చూశాడు. మరుక్షణంలో శివుడి ఫలనైత్రం నుంచి వెలువడిన జ్వాలల్లో మన్మధుడు కాలిబూడిద

అయ్యాడు. శివుడు దిగ్గునలేచి చరచరా తన కైలాస శిఖరాగ్రం మీదికి వెళ్ళిపోయాడు.

మన్మధుడి వెన్నంటి ఉన్న రతీదేవి భర్త బూడిద కుప్పమీద కూలిపోయి భోరుమన్నది. శివ తపోభంగానికి మన్మధుణ్ణి పంపిన దేవేంద్రాది దేవతలను శాపాలుపెట్ట బోయేసరికి, బ్రహ్మాది దేవతలు వచ్చి పార్వతీ శివుల కళ్యాణం జరిగినప్పుడు మన్మధుడు తిరిగి బతికి వస్తాడని నచ్చజెప్పి, ఓదార్చి సహగమనం మానిపించారు. రతీదేవి మన్మధుడి బూడిద కుప్పనే కనిపెట్టుకొని అలా దివరాత్రాలు గడపసాగింది.

పార్వతికి తన సౌందర్యం పట్ల నమ్మకం పోయింది. శరీర లావణ్యం మీద మమకారం పోయింది. శివుణ్ణి రంజింప చేయలేని తన తనువు నిరర్థకంగా తలచి శివరంజనిగా తపస్సు చేయడానికి పూనుకున్నది. తల్లి మేనక ఎంతవద్దన్నా వినలేదు. కేవలం కొద్ది ఆకులను మాత్రమే తింటూ శరీరాన్ని కృశింప జేసుకొని తపస్సు మొదలుపెట్టింది. జయ, విజయ అనే ఇద్దరు చెలికత్తెలు ఆమెకు తోడుగా ఉంటూ ఆమె యోగక్షమాల్ని మేనకా, హిమవంతులకు తెలియజేస్తూ వస్తున్నారు. కొన్నాళ్ళ తర్వాత పార్వతి పర్వాలను

కూడా తినడం మానివేసి నిరాహారంగా తపస్సుచేస్తూ, అవర్ణ ఆని పేరు పొందింది.

శివుడు మన్మధుణ్ణి భన్మం చేశాడేగాని, మన్మధుడి బాణప్రభావం ఊరికేపోలేదు. పార్వతి తపస్సు కూడా ఫలితం సాధించింది. శివుడు మారువేషంతో పార్వతి దగ్గరకు వెళ్ళి, పార్వతి మనస్సును పరీక్షించాడు. పార్వతిని మనసారా మెచ్చుకొని పెళ్ళి చేసుకోవాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. సప్త ఋషులను హిమవంతుడి దగ్గరకు పెళ్ళిపెద్దలుగా పంపించాడు. శివుడంతటి వాడికి కన్యాదాత కాబోతున్నందుకు ఉన్నతోన్నతంగా శిఖరాలు పెంచుకున్నాడు హిమవంతుడు. ఋషులు ముహూర్తం పెట్టి వెళ్ళారు.

ప్రమథగణాలు ముందు సడవగా శివుడు పెళ్ళికుమారుడై హిమవంతుడింటికి తరలివెళ్ళాడు. హిమాలయ శిఖరాలు పెళ్ళిపందిరికి రాటలైనాయి. విష్ణువు, బ్రహ్మ, ఇంద్రుడు మొదలుగాగల దేవతలు, సప్తర్షుల వెంట వేలాదిమహర్షులు, నారదాది మునివుంగవులు అక్కడకు చేరుకున్నారు.

పెద్ద ముత్తైదువు అరుంధతి శివుడి ఫాలనేత్రం రెప్పమీదుగా కళ్యాణ తిలకం నిలుపుగా దిద్దింది. పెళ్ళి అలంకరణతో

శివుడు చాలా సుందరంగా తయారయ్యాడు. అప్పుడు అందరూ శివుణ్ణి— సుందరేశ్వరుడు అని అన్నారు.

సర్వాలంకార శోభితయై విద్యుల్లతలాగ మెరిసిపోతూన్న పార్వతిని పెళ్ళి కూతురుగా తీసుకొచ్చి విష్ణువు శివుడితో, “నీవు సుందరేశ్వరుడివి అయితే, నాచెల్లెలు పార్వతి మీనాక్షిదేవి!” అని అంటూ పార్వతి కుడిచేతిని శివుడి కుడి చేతిలో పెట్టి యిద్దర్నీ పెళ్ళి పీఠలమీద కూర్చోబెట్టాడు.

శివ పార్వతుల వివాహం ఎంత వైభవంగా జరగాలో అంత వైభవంగా జరిగింది.

హిమాలయలోయలో శివుడు, పార్వతి తపస్సులు చేసిన చోటనే దేవశిల్పి విశ్వకర్మ కొత్త దంపతులైన పార్వతి పరమేశ్వరుల కోసం దివ్యమైన అంతఃపురమందిరాన్ని నిర్మించాడు.

మంగళ తూర్వనాదాలు మిన్నంటుతూండగా చేతులు కలుపుకొని శివుడు, పార్వతి అందరిమధ్య సడుస్తూ మందిరానికి బయలుదేరారు. మందిరాన్ని చేరుకునే దారిలోనే మన్నుడు భిక్షురాశి ఉన్నది. ఆ బూడిదకుప్పను అంటిపెట్టుకొని రతీదేవి కన్నీళ్ళతో మోకరిల్లి దోసిలిపట్టి పతిభిక్ష అడుగుతున్న దానిలాగ ఉన్నది.

శివ పార్వతులు ఆమె దగ్గరకు వెళ్ళి, ఆమెతలపై చేతులుంచి దీర్ఘసుమంగళిగా ఉండు అని దీవించారు. శివుడు మల్లితన మూడోకంటినే తెరిచి యీసారి చల్లని వెన్నెల కాంతితో చూడగానే భిక్షురాసి మాయమై మన్నుడు నిజరూపంతో లేచి అందరికీ కనిపించి, చెరుకువంటి నారిని యుమ్మనిపించి అదృశ్యమైయ్యాడు.

అప్పుడు శివుడు రతీదేవితో, "అమ్మా! నీ భర్త తిరిగి జీవించాడు. నీకు ఎప్పటిలాగే సదా కనబడుతూనే ఉంటాడు. నీ రెండు కళ్ళకు తప్ప మరే మూడోకంటికి కనిపించడు. ఎవ్వరూ అతణ్ణి చూడలేరు గనుక అతణ్ణి ఎవ్వరూ ఏమీ చేయలేరు. అతని బాణాల బారినుండి తప్పించుకోలేరు. నీకు తప్ప యితరులకు కనిపించడం అతని యిష్టంపైనే ఉంటుంది. అలాంటి వధాల్ని అతనికి ఇస్తున్నాను!" అని చెప్పాడు.

పార్వతి శివులు గృహప్రవేశం చేశారు. కనిపించని మన్నుడు కూడా కనిపించని పూలబాణాలతో రతీదేవితో మందిరంలోకి వెళ్ళాడు. అరుంధతి నూతన దంపతులకు ఎర్రనీటితో దిప్తి తీసి, కర్పూరహారతి పట్టింది. అప్పుడు విశ్వకర్మ తెరతో నిండా కప్పబడి ఉన్న ఒక నిలువెత్తు పలకను పార్వతి శివుల ఎదురుగా నిలబెట్టి, "ఇది

ఒక గొప్ప అపురూప చిత్రపటము. ఈ చిత్రంలో ఇద్దరు చిత్రింపబడి ఉన్నారు. ఆ ఇద్దరిలో ఎవరి సౌందర్యం ఎక్కువ గొప్పదో మా బోటివారికి ఎవ్వరికీ చెప్ప శక్యంకాలేదు! అది చెప్పగలవారు మీ రిద్దరే నన్న నమ్మకంతో మీ ముందు పెడుతున్నాను, చెప్పండి!" అని తెరను తొలగించాడు.

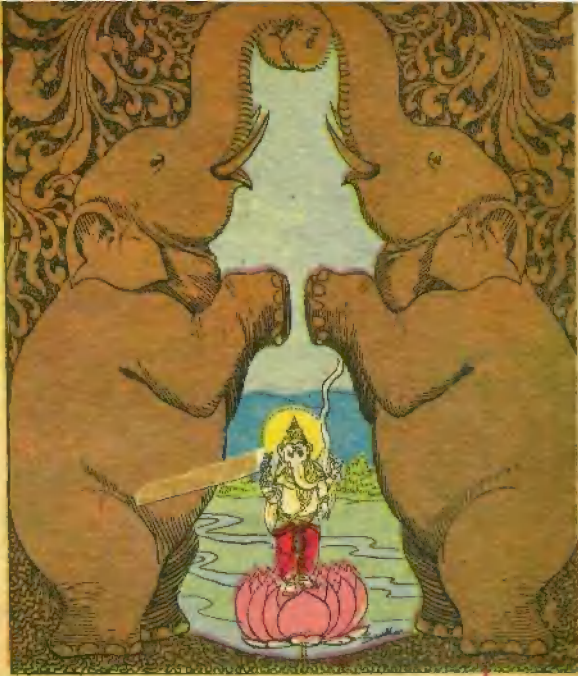
అది ఒక నిలువుటద్దం! అద్దంలో శివుడు పార్వతి తమ ప్రతిబింబాలను చూసి ముసిముసిగా నవ్వుకున్నారు.

"ముసిముసినవ్వులు సమాధానాలు కావు, చెప్పితిరాలి!" అన్నాడు నారదుడు,

శివుడు చిరు నవ్వుతో పార్వతిని క్రిగంట చూస్తూ, "ధగధగ శుక్రుని లాగ మెరుస్తూన్న ముక్కర గల చిత్రాంగి సౌందర్యమే గొప్పది!" అన్న వెంటనే పార్వతి సిగ్గుతో ఎర్రబడ్డ చెక్కిళ్ళతో, "ఆ ముక్కంటి పురుషుడి సౌందర్యమే సృష్టిలో గొప్పది," అని వీణ మీటినట్లు పలికింది.

అందరూ శివపార్వతులపై పుష్పాక్షతలు చల్లి వెళ్ళిన తర్వాత కొత్త దృంపతు లిద్దరూ పట్టుదిట్టం. అమర్చిన తూగు టుయ్యలపై కూర్చున్నారు.

వారి కెదురుగా విశాలమైన గోడ మీద మనేహరమైన పెద్ద చిత్రపు చిత్రంపబడి

ఉన్నది. చిత్రం మధ్యలో అంధమైన ఒక వినుగుల జంట నాట్యం చేస్తున్నట్లుగా ముందరికాళ్ళు ఎత్తి ఎదురెదురుగా ఎత్తిన తొండాలను పెనవేసుకొని ఉన్నవి. తోరణం కట్టినట్లు ఉన్న ఆ రెండు వినుగుల మధ్యనుంచి కనిపిస్తున్న సరో వరంలో పెద్ద పద్మము వికసిస్తూ ఉన్నది. ఆ చిత్రంలో చిత్రంపబడిన వినుగుల జంటపై శివ పార్వతుల చూపులు నిలి చాయి. అంతలో పద్మ చిత్రమున్నచోట వెన్నెల వంటి జ్యోతి వెలిగింది. ఆ వెలుగు క్రమక్రమంగా పెద్దదై వ్యాపించింది. ఆ వెలుగులో శశివర్ణంతో మెరిసిపోతూన్న విఘ్నేశ్వరుడు వారికి కనిపించాడు.

విఘ్నేశ్వరుడి ముఖము ఎనుగు ముఖమే అయినప్పటికీ, ఆ ముఖంలో ధివ్యత్వం నిండి ఉన్నది. ప్రసన్నత వెల్లి విరుస్తూన్నది. అతని చూపులు శాంతంగా మేధస్సునూ, శక్తిని చాటుతున్నాయి. అతని దోరపుబొజ్జ నిండుగా తళతళలాడు తున్నది. అభయహస్తంతో నిల్చిని ఉన్న విఘ్నేశ్వరుడు పార్వతికి ముద్దులమాట లాగ కనిపించాడు.

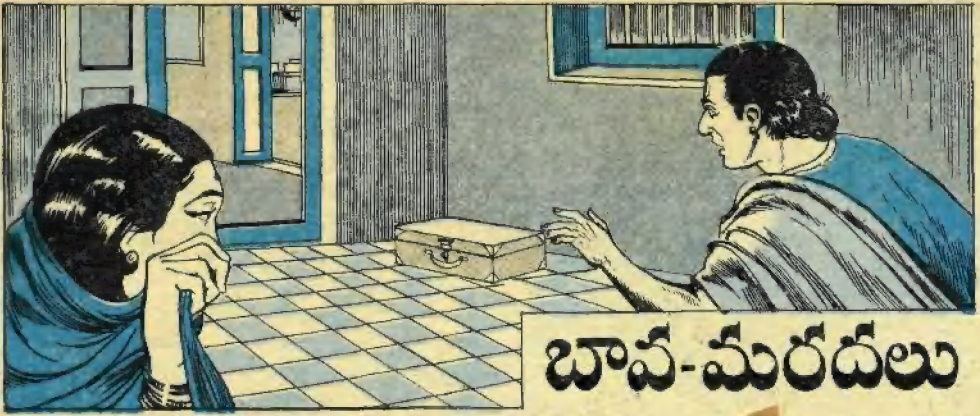
విఘ్నేశ్వరుడిని చూస్తూంటే శివుడికీ, పార్వతికీ ఎన్నడూ ఎరగని అనిర్వచనీయ మైన ఆనందమేదో తమలో ఉప్పొంగు తూన్నట్లు అనిపించింది. ఆ ఆనందపార వశ్యంలో నోటమాటరాక విఘ్నేశ్వరుణ్ణి రెప్పవచ్చకుండా చూస్తున్నారు. విఘ్నే శ్వరుడు ఎడమపక్కకు సొంపుగా వంపు పెట్టి ఉన్న చిన్నారి తొండాన్ని సవరించు కొని ఊపుతూ, ముద్దుముద్దు మాటలతో, "నేను విఘ్నేశ్వరుణ్ణి! విఘ్నాలను అరి కట్టే వినాయకుడిని! పంచభూతగణాలకు అధిపతిని! గణపతిని! చిత్రవిచిత్రమైన

రూపం గల చిత్రగణపతిని! మీ ఇరువురి అనురాగ ఫలితంగా శివుడి తేజస్సుతో కుమారస్వామి పుట్టి తారకాసురుణ్ణి అంత మొందిస్తాడు. కుమారస్వామికి ముందుగా నేను అవతరించి మీకు పుత్రుడిగా ఉంటాను. పుత్రగణపతినై అవతరించ బోతున్నాను!" అని చెవుతూంటే పార్వతి అతణ్ణి ఆందుకొని ఎక్కి "వాలని చేతులు చాచింది. విఘ్నేశ్వరుడు వెలుగుతో సహా అంతర్ధానమయ్యాడు.

అంతవరకు తమకు కనిపించిందంతా కలా, నిజమా అని పార్వతీ, శివులు ఒక ర్నొకరు ప్రశ్నార్థకంగా చూసుకొన్నారు. ఆ చూపుల కలయికలో అంతా మర్చి పోయారు. వారికి కనిపించిన అద్భుత మంతా మరుపుకొచ్చింది.

శివుడు, పార్వతి ఆ మందిరంలో ఆనందసముద్రంలో మునిగి సంసారం సాగిస్తున్నారు. ఆ సమయంలోనే జగత్తుకు కనీవినీ ఎరగని ఉపద్రవం ముంచు కొచ్చింది.

బావ-మరదలు

కొట్టు కట్టేసి ఇంటికి వచ్చిన సుబ్బిశెట్టి, ముందు గదిలో వున్న పెట్టెను చూసి, “సుళ్ళి ఎవరు దిగారు తేరగా తిని పోవడానికి?” అని చిరాకుగా భార్యను అడిగాడు,

“కాస్త చిన్నగా మాట్లాడండి. నన్ను చూడాలనిపించి, మా చెల్లెలు వచ్చింది. పెరట్లో స్నానం చేస్తున్నది,” అన్నది అతడి భార్య పార్వతి.

సుబ్బిశెట్టి పెద్దగా నవ్వి, “నీ అంత అనాకారిని, పని గట్టుకుని చూడవచ్చే వారు కూడా వున్నారన్న మాట!” అన్నాడు.

పార్వతి మనసు చివుక్కుమన్నది. పెద్ద కట్నం తీసుకుని సుబ్బిశెట్టి ఆమెను పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. ఆ రోజు నుంచి అనాకారి అని వేలెత్తి చూపుతూ, ఆమె మనసు గాయపరుస్తూనే వున్నాడు. స్వత

హాగా సాధువయిన పార్వతి, ఆ బాధను ఎంతో కాలంగా తనలోనే దిగమింగు కుంటున్నది.

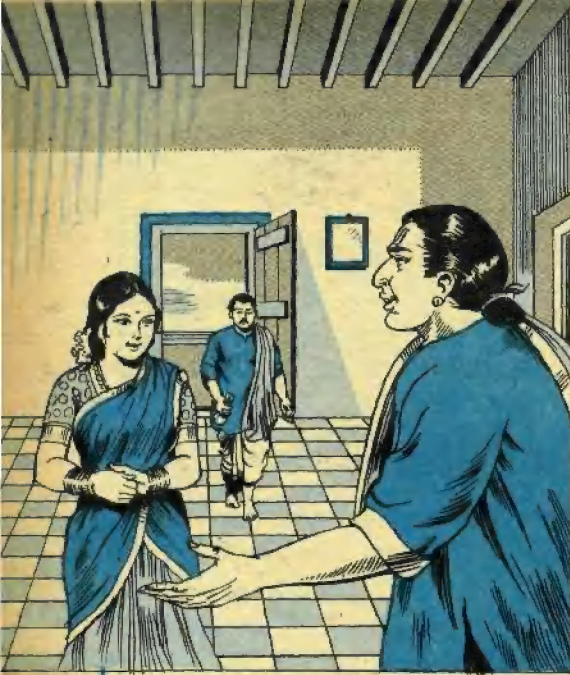
ఆమె భర్తకు మంచినీళ్లు అందిస్తూ, “గుర్తుంచుకుని, రేపు ఒక చీర తీసుకు రండి,” అన్నది.

“కొత్త చీరా! ఎందుకూ?” అన్నాడు సుబ్బిశెట్టి ఆశ్చర్యపోతూ.

“నా కోసం కాదండీ, మా చెల్లెలి కోసం. రాకరాక వచ్చింది కదా,” అన్నది పార్వతి.

“ఇది మరి బావుంది! మీవైపు వాళ్ళ కుూడా చీరెలూ, సారెలూ పెట్టాలని ముందే చెప్పివుంటే, మీ నాన్న దగ్గర మరి కాస్త కట్నం గుంజి వుండేవాణ్ణి,” అన్నాడు శెట్టి నిర్మోహమాటంగా.

అంతలో స్నానం చేసి మరదలు లక్ష్మి అక్కడికి రావటం చూస్తూనే శెట్టి నవ్వు

ముఖం పెట్టి, "ఇంత కాలానికా రావడం? కనీసం మీ అక్కనైనా చూడాలనిపించ లేదా?" అన్నాడు.

"ఎక్కడ బావా, చదువుతో సరిపోతున్నది," అన్నది లక్ష్మి నవ్వుతూ.

"అదీ నిజమే అనుకో. కాని, రాకరాక యిలాంటి సమయంలో వచ్చావేమిటి? ఊరంతా ముసుగుదొంగల భయంతో అట్టుడికిపోతున్నది. దారిలో ఎవరైనా నిన్ను అటకాయించి వుంటే, ఏమయేది?" అన్నాడు శెట్టి.

"వాళ్ళకు నీ పేరు చెప్పి వుండేదాన్ని. కాళ్ళ మీద పడి క్షమాపణ కోరి వుండే వాళ్ళు," అంటూ విరగబడి నవ్వింది, లక్ష్మి.

పెళ్ళినాడు సుబ్బి శెట్టి తన ధైర్య సాహసాలను గురించి ఎన్నో కల్పిత కథలు చెప్పాడు. లక్ష్మి అవేవి మరిచి పోలేదు.

"నువ్వన్నమాటా, నిజమేలే!" అంటూ శెట్టి ఒక వెర్రినవ్వు నవ్వాడు.

ఆ సమయంలో రంగన్న అనే అతను వచ్చి, సుబ్బి శెట్టికి వంద రూపాయల మూట యిచ్చి వెళ్ళాడు. అతను రెండు సంవత్సరాలక్రితం శెట్టి దగ్గర అప్పు చేసి, అది తీర్చుకుండానే ఊరువదిలి పారి పోయాడు. అయితే, తరవాత రంగన్న పట్నంలో ఉద్యోగం సంపాదించి అనుకోకుండా ఆ రోజున వచ్చి పాత బాకి తీర్చాడు.

సుబ్బి శెట్టి భార్యను పిలిచి, డబ్బు సంచీ, ఆమె చేతికిచ్చి, ఇనప్పెట్టెలో దాయమన్నాడు.

పార్వతి అతణ్ణి లోపలికి పిలిచి, "రాదనుకున్న డబ్బు వచ్చింది కదా? ఒక చీర కొనుక్కురండి," అంటూ భర్తను బతిమాలింది.

"ఇంకా నయం! ఇనప్పెట్టె తలుపు మూసెయ్యి." అంటూ శెట్టి, భార్యను కనిరాడు.

పార్వతి మరి మాట్లాడలేదు. తరవాత ముగ్గురూ భోజనాలు చేశారు.

పార్వతి కంచాలు ఎత్తుతూ, “దొంగల భయం కదా. ఎంగిలి కంచాలు కూడా పంటగదిలోనే వుంచుకోవాల్సి వస్తున్నది.” అన్నది చెల్లెలితో.

“అదేమిటి, అక్కా! బావ బయట కాపలా పడుకోవడం లేదూ? ఆయన పెరట్లో పడుకుంటే, ఏ దొంగకు మాత్రం గొడదూకి లోపలికి రావడానికి గుండె వుంటుంది, అవునా, బావా?” అన్నది లక్ష్మి.

“మరే, మరే!” అంటూ నీళ్ళు నమిలాడు శెట్టి. ఆరుబయట పడుకోవడం అన్న ఊహ రాగానే అతడికి కాళ్ళు వణకడం ప్రారంభమయింది.

లక్ష్మి స్వయంగా ఎంగిలి కంచాలు బావి పళ్ళెంలో పెట్టి, వచ్చి, “భయం లేదులే, అక్కా. బావ పెరట్లో పడుకుంటాడు,” అన్నది.

పార్వతికి భర్త పిరికితనం తెలుసు. ఆమె, “ఆయన ఎలా పడుకుంటారే, ఆయన కి...” అంటూ ఏమో చెప్పబోయింది.

సుబ్బిశెట్టి చప్పున కల్పించుకుని, “నా కేం భయమనుకుంటున్నారా? దుడ్డుకర్ర మంచం కింద పెట్టుకుని పడుకుంటాను. ఏ దొంగవెధవయినా వచ్చాడో, బుర్ర బద్దలుకొట్టేస్తాను.

నా మంచం పెరట్లోవేసెయ్యి,” అన్నాడు బింకంగా.

పార్వతి భర్తకు పెరట్లో మంచం వేసింది. శెట్టి మంచం కింద లావుపాటి దుడ్డుకర్ర పెట్టుకున్నాడు. అక్కా చెల్లెళ్ళు తలుపులు మూసుకుని లోపల పడుకున్నారు. సుబ్బిశెట్టి భయంతో వణికిపోతూ, అర్ధరాత్రివరకూ కన్ను మూయలేదు. తరవాత చిన్న కుసుకుపట్టింది. అంతలో ఎవరో వీపు తట్టినట్లయి, మెలుకువ వచ్చింది.

ఎదురుగా ముసుగు దొంగ! అతడి చేతిలో మెరుస్తున్న కత్తి. శెట్టి గుడ్డు తేలవేసి, నోటమాట రాక, చేతితో మంచం

కిందికి సాంజ్జుచేశాడు. దొంగ మంచం కింద వున్న దుడ్డుకర్ర పైకి తీసి, “నన్ను కొట్టాలనే, యీ దుడ్డుకర్ర యిక్కడ దాచావన్నమాట?” అంటూ కత్తి పైకెత్తాడు.

శెట్టి ఎలాగో గొంతు పెగుల్చుకుని, “ఆ కత్తి చూస్తే, నాకు నోటమాట రావడం లేదు. దాన్ని మొలలో దాచి, దుడ్డుకర్ర చేతిలో వుంచుకోండి,” అన్నాడు నీరసంగా.

“మాటలతో కాలయాపన చెయ్యకు, జాగ్రత్త! ముందు తలుపులు తెరిపించు. నాకు డబ్బు కావాలి,” అంటూ దొంగ కత్తి ఝుళిపించాడు.

“లోపల ఆడవాళ్ళున్నారు, నా పరుపు పోతుంది. బావిపళ్ళెంలో కంచాలున్నాయి. అవి పట్టుకుపోండి,” అన్నాడు శెట్టి.

దొంగ గట్టిగా పళ్ళుకొరికి, “మీ ఎంగిలి కంచాలు నన్ను మోసుకుపోమంటావా? మళ్ళీ నేరెత్తావంటే, నిలుపుగా చీల్చేయ్యగలను!” అన్నాడు:

“కాస్త చిన్నగా మాట్లాడండి. లోపల నా భార్యే కాక, గుండెజబ్బు మనిషి నా మరదలు కూడా వున్నది,” అంటూ శెట్టి పోయి కిటికీలోంచి, “పార్వతీ! పార్వతీ!” అని మెల్లిగా పిలిచాడు.

పార్వతి కళ్ళు సులుముకుంటూ వచ్చి, “భయం వేస్తున్నదా? లోపలికి వస్తారా?” అని అడిగింది.

“నీ మొహం. ఇవతల పెద్దమనిషి నిలబడి వున్నాడు. ఆయనకి అవసరంగా డబ్బు కావాలిట. సాయంత్రం రంగన్న యిచ్చిపోయిన డబ్బేగా మన దగ్గిరున్నది! పోయి, త్వరగా యిలా పట్టుకురా,” అన్నాడు శెట్టి.

పార్వతి ఆశ్చర్యంగా భర్త ముఖం కేసి చూసి, డబ్బు సంచి తెచ్చి యిచ్చింది. సుబ్బిశెట్టి దాన్ని దొంగ చేతిలో పెట్టాడు. దొంగ మరి మాట్లాడకుండా చీకట్లోకి జారుకున్నాడు. సుబ్బిశెట్టికి యిక నిద్ర పట్టలేదు. డబ్బు పోయినందుకు కళ్ళ

నీళ్ళు పెట్టుకుంటూ, తెల్లవారే దాకా జాగరణ చేశాడు.

మర్నాడు లక్ష్మి, "బావా, నేను సాయంత్రం వెళ్ళిపోతున్నాను. వచ్చే టప్పుడు అక్క కోసం చీర తెద్దామను కున్నాను గాని; వీలుకాలేదు. డబ్బిస్తాను, ఒక చీర కొనుక్కురా," అంటూ డబ్బు సంచి సుబ్బిశెట్టికి యిచ్చింది.

ఆ సంచి చూసి శెట్టి ఉలిక్కిపడ్డాడు. దాన్ని రాత్రి అతను స్వయంగా దొంగ చేతికిచ్చాడు.

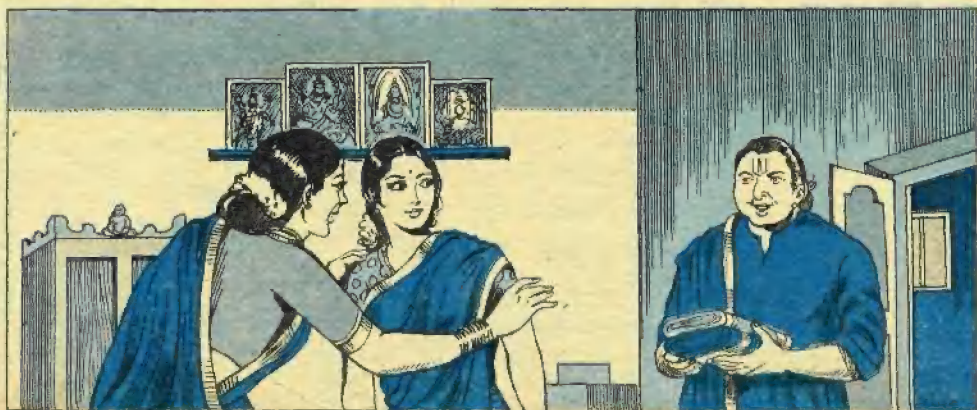
లక్ష్మి చిన్నగా నవ్వి, "అలా చూస్తావేం, బావా? దొంగకిచ్చిన సంచి నా చేతిలోకి ఎలా వచ్చిందనా? ఆ దొంగను నేనేగా! దుప్పటి చుట్టబెట్టుకుని, పళ్ళు కోసుకునే కత్తి తీసుకుని, గొంతు మార్చి బెదిరించాను. నువ్వు పిరికివాడివే కాదు, లోభివి కూడా. స్నానం చేసివచ్చి, పక్కగదిలో వుండి, నీకూ, అక్కకూ జరిగిన సంభాషణ అంతా విన్నాను. అక్క అనాకారే! అది ఆవిడ తప్ప కాదు. బాహ్యంగా

మారడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. కాని, మానసికంగా మారేందుకు ఎవరైనా ప్రయత్నించవచ్చు. ఇప్పటికైనా, నీ కుళ్ళు బుద్ధి నుంచి బయటపడి, తాళికాటిన భార్యను నూటిపాటి మాటలతో హింస పెట్టడం మానుకుంటావని నమ్ముతున్నాను," అన్నది.

సుబ్బిశెట్టి వెలవెల పోయి, డబ్బు సంచినీ వినురుగా లక్ష్మి మీదికి గిరవాటు వేసి, వీధిలోకి పోయాడు.

"మీ బావకు కోపం వచ్చింది. ఇంత నాటకం ఎందుకాడావు?" అంటూ పార్వతి భయపడిపోయింది.

అయితే కొద్ది సేపట్లోనే సుబ్బిశెట్టి రెండు ఖరీదైన చీరలు తీసుకుని, నవ్వు ముఖంతో తిరిగివచ్చాడు. పార్వతి పట్టరాని సంతోషంతో చెల్లెలి భుజం తట్టి, "మీ బావ మారిపోయాడు. ఎడాది కాలంలో ఏ మాత్రం మార్పలేని మనిషిని మరదలు ఒక్క రోజులో మార్చేసింది!" అన్నది.

పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ : : బహుమానం రు. 25 లు

ఈ పోటోల వ్యాఖ్యలు 1981 ఏప్రిల్ నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

Devidas Kasbekar

Devidas Kasbekar

- ★ పై పోటోలకు సరిబస వ్యాఖ్యలు ఒక్కమాటలోగాని, చిన్న వాక్యంలోగాని కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకు సంబంధం ఉండాలి.)
- ★ ఏప్రిల్ నెల 20-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంతమాత్రమూ పరిశీలింపబడవు.
- ★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఉన్న స్థానానికి (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రూ. 25/-లు బహుమానం.
- ★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైన రాసి, (వ్యాఖ్యలకు సంబంధించని ఇతర విషయాలేవి చేర్చరాదు.) ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:—చందమామ పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

డిసెంబర్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి పోటో : ఉత్తర్తి కుస్తీ

రెండవ పోటో : ఉన్నాము గస్తీ

పంపినవారు : శ్రీమతి ఆర్. స్వర్ణలత, 3/37 B, కాగితాల పేట. (కడప జిల్లా)

బహుమతి మొత్తం రు. 25/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

Printed by B. V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., and Published by B. VISWANATHA REDDI for CHANDAMAMA CHILDREN'S TRUST FUND (Prop. of Chandamama Publications) 188, Arcot Road, Madras-600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adopting them in any manner will be dealt with according to law.

A YEARFULL OF READING DELIGHT FROM WALT DISNEY

**Hurry!
For
your
copy**

**ONLY
Rs. 2/-
A COPY**

The Adventures of
ZORRO - THE FOX
AND OTHER ENJOYABLE FEATURES...
A New Fortnightly

చందాదారులకు గమనిక

'చందమామ' కాపీలు పంపుటకు మీ చిరునామాలో ఏదైనా మార్పుంటే 5-వ తేది లోగానే, మీ చందా సంబంధ ఉపహరిస్తూ మాకు తెలిపాలి, అలస్యమైతే మళ్ళీ నెల వరకు మీ క్రొత్త అడ్రసును అమలు పెట్టడానికి వీలుండదు.

డాల్టన్ ఏజన్సీస్

'చందమామ బిల్డింగ్స్'

మదరాసు - 28

5 సంవత్సరాలు గ్యారంటీ గల మెరీ సూపర్ స్పెషల్ బంగారు కవరింగ్ నడలను 15 సంవత్సరాల పరిశోధన ఫలితంగా - భారత దేశంలో ప్రపథమంగా తయారు చేస్తూ, దేశమంతటా విరివిగా వి. పి. పి. ద్వారా పంపి నంస్త. ఉచితంగా కేటలాగ్ పొంది అన్ని వివరాలు చూడగలరు. ఇందులోని సంఖ్యలు సూచిస్తూ, ఉత్తరం రాస్తే, వి. పి. పి. ద్వారా వస్తువులు పంపబడతాయి. (వి. పి. పి. చార్జీలు అదనం)

NO. 1 RS. 33-50

NO. 2 RS. 69-50

NO. 3 RS. 25-50

NO. 4 RS. 35-50

NO. 5 RS. 45-50

NO. 6 RS. 55-50

NO. 7 RS. 65-50

NO. 8 RS. 75-50

NO. 9 RS. 85-50

NO. 10 RS. 95-50

NO. 11 RS. 105-50

NO. 12 RS. 115-50

NO. 13 RS. 125-50

NO. 14 RS. 135-50

NO. 15 RS. 145-50

NO. 16 RS. 155-50

NO. 17 RS. 165-50

NO. 18 RS. 175-50

NO. 19 RS. 185-50

NO. 20 RS. 195-50

NO. 21 RS. 205-50

NO. 22 RS. 215-50

NO. 23 RS. 225-50

NO. 24 RS. 235-50

NO. 25 RS. 245-50

NO. 26 RS. 255-50

NO. 27 RS. 265-50

NO. 28 RS. 275-50

NO. 29 RS. 285-50

NO. 30 RS. 295-50

NO. 31 RS. 305-50

NO. 32 RS. 315-50

NO. 33 RS. 325-50

NO. 34 RS. 335-50

NO. 35 RS. 345-50

NO. 36 RS. 355-50

NO. 37 RS. 365-50

NO. 38 RS. 375-50

NO. 39 RS. 385-50

NO. 40 RS. 395-50

NO. 41 RS. 405-50

NO. 42 RS. 415-50

NO. 43 RS. 425-50

NO. 44 RS. 435-50

NO. 45 RS. 445-50

NO. 46 RS. 455-50

NO. 47 RS. 465-50

NO. 48 RS. 475-50

NO. 49 RS. 485-50

NO. 50 RS. 495-50

NO. 51 RS. 505-50

NO. 52 RS. 515-50

NO. 53 RS. 525-50

NO. 54 RS. 535-50

NO. 55 RS. 545-50

NO. 56 RS. 555-50

NO. 57 RS. 565-50

NO. 58 RS. 575-50

NO. 59 RS. 585-50

NO. 60 RS. 595-50

NO. 61 RS. 605-50

NO. 62 RS. 615-50

NO. 63 RS. 625-50

NO. 64 RS. 635-50

NO. 65 RS. 645-50

NO. 66 RS. 655-50

NO. 67 RS. 665-50

NO. 68 RS. 675-50

NO. 69 RS. 685-50

NO. 70 RS. 695-50

NO. 71 RS. 705-50

NO. 72 RS. 715-50

NO. 73 RS. 725-50

NO. 74 RS. 735-50

NO. 75 RS. 745-50

NO. 76 RS. 755-50

NO. 77 RS. 765-50

NO. 78 RS. 775-50

NO. 79 RS. 785-50

NO. 80 RS. 795-50

NO. 81 RS. 805-50

NO. 82 RS. 815-50

NO. 83 RS. 825-50

NO. 84 RS. 835-50

NO. 85 RS. 845-50

NO. 86 RS. 855-50

NO. 87 RS. 865-50

NO. 88 RS. 875-50

NO. 89 RS. 885-50

NO. 90 RS. 895-50

NO. 91 RS. 905-50

NO. 92 RS. 915-50

NO. 93 RS. 925-50

NO. 94 RS. 935-50

NO. 95 RS. 945-50

NO. 96 RS. 955-50

NO. 97 RS. 965-50

NO. 98 RS. 975-50

NO. 99 RS. 985-50

NO. 100 RS. 995-50

NO. 101 RS. 1005-50

NO. 102 RS. 1015-50

NO. 103 RS. 1025-50

NO. 104 RS. 1035-50

NO. 105 RS. 1045-50

NO. 106 RS. 1055-50

NO. 107 RS. 1065-50

NO. 108 RS. 1075-50

NO. 109 RS. 1085-50

NO. 110 RS. 1095-50

NO. 111 RS. 1105-50

NO. 112 RS. 1115-50

NO. 113 RS. 1125-50

NO. 114 RS. 1135-50

NO. 115 RS. 1145-50

NO. 116 RS. 1155-50

NO. 117 RS. 1165-50

NO. 118 RS. 1175-50

NO. 119 RS. 1185-50

NO. 120 RS. 1195-50

NO. 121 RS. 1205-50

NO. 122 RS. 1215-50

NO. 123 RS. 1225-50

NO. 124 RS. 1235-50

NO. 125 RS. 1245-50

NO. 126 RS. 1255-50

NO. 127 RS. 1265-50

NO. 128 RS. 1275-50

NO. 129 RS. 1285-50

NO. 130 RS. 1295-50

NO. 131 RS. 1305-50

NO. 132 RS. 1315-50

NO. 133 RS. 1325-50

NO. 134 RS. 1335-50

NO. 135 RS. 1345-50

NO. 136 RS. 1355-50

NO. 137 RS. 1365-50

NO. 138 RS. 1375-50

NO. 139 RS. 1385-50

NO. 140 RS. 1395-50

NO. 141 RS. 1405-50

NO. 142 RS. 1415-50

NO. 143 RS. 1425-50

NO. 144 RS. 1435-50

NO. 145 RS. 1445-50

NO. 146 RS. 1455-50

NO. 147 RS. 1465-50

NO. 148 RS. 1475-50

NO. 149 RS. 1485-50

NO. 150 RS. 1495-50

NO. 151 RS. 1505-50

NO. 152 RS. 1515-50

NO. 153 RS. 1525-50

NO. 154 RS. 1535-50

NO. 155 RS. 1545-50

NO. 156 RS. 1555-50

NO. 157 RS. 1565-50

NO. 158 RS. 1575-50

NO. 159 RS. 1585-50

NO. 160 RS. 1595-50

NO. 161 RS. 1605-50

NO. 162 RS. 1615-50

NO. 163 RS. 1625-50

NO. 164 RS. 1635-50

NO. 165 RS. 1645-50

NO. 166 RS. 1655-50

NO. 167 RS. 1665-50

NO. 168 RS. 1675-50

NO. 169 RS. 1685-50

NO. 170 RS. 1695-50

NO. 171 RS. 1705-50

NO. 172 RS. 1715-50

NO. 173 RS. 1725-50

NO. 174 RS. 1735-50

NO. 175 RS. 1745-50

NO. 176 RS. 1755-50

NO. 177 RS. 1765-50

NO. 178 RS. 1775-50

NO. 179 RS. 1785-50

NO. 180 RS. 1795-50

NO. 181 RS. 1805-50

NO. 182 RS. 1815-50

NO. 183 RS. 1825-50

NO. 184 RS. 1835-50

NO. 185 RS. 1845-50

NO. 186 RS. 1855-50

NO. 187 RS. 1865-50

NO. 188 RS. 1875-50

NO. 189 RS. 1885-50

NO. 190 RS. 1895-50

NO. 191 RS. 1905-50

NO. 192 RS. 1915-50

NO. 193 RS. 1925-50

NO. 194 RS. 1935-50

NO. 195 RS. 1945-50

NO. 196 RS. 1955-50

NO. 197 RS. 1965-50

NO. 198 RS. 1975-50

NO. 199 RS. 1985-50

NO. 200 RS. 1995-50

NO. 201 RS. 2005-50

NO. 202 RS. 2015-50

NO. 203 RS. 2025-50

NO. 204 RS. 2035-50

NO. 205 RS. 2045-50

NO. 206 RS. 2055-50

NO. 207 RS. 2065-50

NO. 208 RS. 2075-50

NO. 209 RS. 2085-50

NO. 210 RS. 2095-50

NO. 211 RS. 2105-50

NO. 212 RS. 2115-50

NO. 213 RS. 2125-50

NO. 214 RS. 2135-50

NO. 215 RS. 2145-50

NO. 216 RS. 2155-50

NO. 217 RS. 2165-50

NO. 218 RS. 2175-50

NO. 219 RS. 2185-50

NO. 220 RS. 2195-50

NO. 221 RS. 2205-50

NO. 222 RS. 2215-50

NO. 223 RS. 2225-50

NO. 224 RS. 2235-50

NO. 225 RS. 2245-50

NO. 226 RS. 2255-50

NO. 227 RS. 2265-50

NO. 228 RS. 2275-50

NO. 229 RS. 2285-50

NO. 230 RS. 2295-50

NO. 231 RS. 2305-50

NO. 232 RS. 2315-50

NO. 233 RS. 2325-50

NO. 234 RS. 2335-50

NO. 235 RS. 2345-50

NO. 236 RS. 2355-50

NO. 237 RS. 2365-50

NO. 238 RS. 2375-50

NO. 239 RS. 2385-50

NO. 240 RS. 2395-50

NO. 241 RS. 2405-50

NO. 242 RS. 2415-50

NO. 243 RS. 2425-50

NO. 244 RS. 2435-50

NO. 245 RS. 2445-50

NO. 246 RS. 2455-50

NO. 247 RS. 2465-50

NO. 248 RS. 2475-50

NO. 249 RS. 2485-50

NO. 250 RS. 2495-50

NO. 251 RS. 2505-50

NO. 252 RS. 2515-50

NO. 253 RS. 2525-50

NO. 254 RS. 2535-50

NO. 255 RS. 2545-50

NO. 256 RS. 2555-50

NO. 257 RS. 2565-50

NO. 258 RS. 2575-50

NO. 259 RS. 2585-50

NO. 260 RS. 2595-50

NO. 261 RS. 2605-50

NO. 262 RS. 2615-50

NO. 263 RS. 2625-50

NO. 264 RS. 2635-50

NO. 265 RS. 2645-50

NO. 266 RS. 2655-50

NO. 267 RS. 2665-50

NO. 268 RS. 2675-50

NO. 269 RS. 2685-50

NO. 270 RS. 2695-50

NO. 271 RS. 2705-50

NO. 272 RS. 2715-50

NO. 273 RS. 2725-50

NO. 274 RS. 2735-50

NO. 275 RS. 2745-50

NO. 276 RS. 2755-50

NO. 277 RS. 2765-50

NO. 278 RS. 2775-50

NO. 279 RS. 2785-50

NO. 280 RS. 2795-50

NO. 281 RS. 2805-50

NO. 282 RS. 2815-50

NO. 283 RS. 2825-50

NO. 284 RS. 2835-50

NO. 285 RS. 2845-50

NO. 286 RS. 2855-50

NO. 287 RS. 2865-50

NO. 288 RS. 2875-50

NO. 289 RS. 2885-50

NO. 290 RS. 2895-50

NO. 291 RS. 2905-50

NO. 292 RS. 2915-50

NO. 293 RS. 2925-50

NO. 294 RS. 2935-50

NO. 295 RS. 2945-50

NO. 296 RS. 2955-50

NO. 297 RS. 2965-50

NO. 298 RS. 2975-50

NO. 299 RS. 2985-50

NO. 300 RS. 2995-50

NO. 301 RS. 3005-50

NO. 302 RS. 3015-50

NO. 303 RS. 3025-50

NO. 304 RS. 3035-50

NO. 305 RS. 3045-50

NO. 306 RS. 3055-50

NO. 307 RS. 3065-50

NO. 308 RS. 3075-50

NO. 309 RS. 3085-50

NO. 310 RS. 3095-50

NO. 311 RS. 3105-50

NO. 312 RS. 3115-50

NO. 313 RS. 3125-50

NO. 314 RS. 3135-50

NO. 315 RS. 3145-50

NO. 316 RS. 3155-50

NO. 317 RS. 3165-50

NO. 318 RS. 3175-50

NO. 319 RS. 3185-50

NO. 320 RS. 3195-50

NO. 321 RS. 3205-50

NO. 322 RS. 3215-50

NO. 323 RS. 3225-50

NO. 324 RS. 3235-50

NO. 325 RS. 3245-50

NO. 326 RS. 3255-50

NO. 327 RS. 3265-50

NO. 328 RS. 3275-50

NO. 329 RS. 3285-50

NO. 330 RS. 3295-50

NO. 331 RS. 3305-50

NO. 332 RS. 3315-50

NO. 333 RS. 3325-50

NO. 334 RS. 3335-50

NO. 335 RS. 3345-50

NO. 336 RS. 3355-50

NO. 337 RS. 3365-50

NO. 338 RS. 3375-50

NO. 339 RS. 3385-50

NO. 340 RS. 3395-50

NO. 341 RS. 3405-50

NO. 342 RS. 3415-50

NO. 343 RS. 3425-50

NO. 344 RS. 3435-50

NO. 345 RS. 3445-50

NO. 346 RS. 3455-50

NO. 347 RS. 3465-50

NO. 348 RS. 3475-50

NO. 349 RS. 3485-50

NO. 350 RS. 3495-50

NO. 351 RS. 3505-50

NO. 352 RS. 3515-50

NO. 353 RS. 3525-50

NO. 354 RS. 3535-50

NO. 355 RS. 3545-50

NO. 356 RS. 3555-50

NO. 357 RS. 3565-50

NO. 358 RS. 3575-50

NO. 359 RS. 3585-50

NO. 360 RS. 3595-50

NO. 361 RS. 3605-50

NO. 362 RS. 3615-50

NO. 363 RS. 3625-50

NO. 364 RS. 3635-50

NO. 365 RS. 3645-50

NO. 366 RS. 3655-50

NO. 367 RS. 3665-50

NO. 368 RS. 3675-50

NO. 369 RS. 3685-50

NO. 370 RS. 3695-50

NO. 371 RS. 3705-50

NO. 372 RS. 3715-50

NO. 373 RS. 3725-50

NO. 374 RS. 3735-50

NO. 375 RS. 3745-50

NO. 376 RS. 3755-50

NO. 377 RS. 3765-50

NO. 378 RS. 3775-50

NO. 379 RS. 3785-50

NO. 380 RS. 3795-50

NO. 381 RS. 3805-50

NO. 382 RS. 3815-50

NO. 383 RS. 3825-50

NO. 384 RS. 3835-50

NO. 385 RS. 3845-50

NO. 386 RS. 3855-50

NO. 387 RS. 3865-50

NO. 388 RS. 3875-50

NO. 389 RS. 3885-50

NO. 390 RS. 3895-50

NO. 391 RS. 3905-50

NO. 392 RS. 3915-50

NO. 393 RS. 3925-50

NO. 394 RS. 3935-50

NO. 395 RS. 3945-50

NO. 396 RS. 3955-50

NO. 397 RS. 3965-50

NO. 398 RS. 3975-50

NO. 399 RS. 3985-50

NO. 400 RS. 3995-50

NO. 401 RS. 4005-50

NO. 402 RS. 4015-50

NO. 403 RS. 4025-50

NO. 404 RS. 4035-50

NO. 405 RS. 4045-50

NO. 406 RS. 4055-50

NO. 407 RS. 4065-50

NO. 408 RS. 4075-50

NO. 409 RS. 4085-50

NO. 410 RS. 4095-50

NO. 411 RS. 4105-50

NO. 412 RS. 4115-50

NO. 413 RS. 4125-50

NO. 414 RS. 4135-50

NO. 415 RS. 4145-50

NO. 416 RS. 4155-50

NO. 417 RS. 4165-50

NO. 418 RS. 4175-50

NO. 419 RS. 4185-50

NO. 420 RS. 4195-50

NO. 421 RS. 4205-50

NO. 422 RS. 4215-50

NO. 423 RS. 4225-50

NO. 424 RS. 4235-50

NO. 425 RS. 4245-50

NO. 426 RS. 4255-50

NO. 427 RS. 4265-50

NO. 428 RS. 4275-50

NO. 429 RS. 4285-50

NO. 430 RS. 4295-50

NO. 431 RS. 4305-50

NO. 432 RS. 4315-50

NO. 433 RS. 4325-50

NO. 434 RS. 4335-50

NO. 435 RS. 4345-50

NO. 436 RS. 4355-50

NO. 437 RS. 4365-50

NO. 438 RS. 4375-50

NO. 439 RS. 4385-50

NO. 440 RS. 4395-50

NO. 441 RS. 4405-50

NO. 442 RS. 4415-50

NO. 443 RS. 4425-50

NO. 444 RS. 4435-50

NO. 445 RS. 4445-50

NO. 446 RS. 4455-50

NO. 447 RS. 4465-50

NO. 448 RS. 4475-50

NO. 449 RS. 4485-50

NO. 450 RS. 4495-50

NO. 451 RS. 4505-50

NO. 452 RS. 4515-50

NO. 453 RS. 4525-50

NO. 454 RS. 4535-50

NO. 455 RS. 4545-50

NO. 456 RS. 4555-50

NO. 457 RS. 4565-50

NO. 458 RS. 4575-50

NO. 459 RS. 4585-50

NO. 460 RS. 4595-50

NO. 461 RS. 4605-50

NO. 462 RS. 4615-50

NO. 463 RS. 4625-50

NO. 464 RS. 4635-50

NO. 465 RS. 4645-50

NO. 466 RS. 4655-50

NO. 467 RS. 4665-50

NO. 468 RS. 4675-50

NO. 469 RS. 4685-50

NO. 470 RS. 4695-50

NO. 471 RS. 4705-50

NO. 472 RS. 4715-50

NO. 473 RS. 4725-50

NO. 474 RS. 4735-50

NO. 475 RS. 4745-50

NO. 476 RS. 4755-50

NO. 477 RS. 4765-50

NO. 478 RS. 4775-50

NO. 479 RS. 4785-50

NO. 480 RS. 4795-50

NO. 481 RS. 4805-50

NO. 482 RS. 4815-50

NO. 483 RS. 4825-50

NO. 484 RS. 4835-50

NO. 485 RS. 4845-50

NO. 486 RS. 4855-50

NO. 487 RS. 4865-50

NO. 488 RS. 4875-50

NO. 489 RS. 4885-50

NO. 490 RS. 4895-50

NO. 491 RS. 4905-50

NO. 492 RS. 4915-50

NO. 493 RS. 4925-50

NO. 494 RS. 4935-50

NO. 495 RS. 4945-50

NO. 496 RS. 4955-50

NO. 497 RS. 4965-50

NO. 498 RS. 4975-50

NO. 499 RS. 4985-50

NO. 500 RS. 4995-50

NO. 501 RS. 5005-50

NO. 502 RS. 5015-50

NO. 503 RS. 5025-50

NO. 504 RS. 5035-50

NO. 505 RS. 5045-50

NO. 506 RS. 5055-50

NO. 507 RS. 5065-50

NO. 508 RS. 5075-50

NO. 509 RS. 5085-50

NO. 510 RS. 5095-50

NO. 511 RS. 5105-50

NO. 512 RS. 5115-50

NO. 513 RS. 5125-50

NO. 514 RS. 5135-50

NO. 515 RS. 5145-50

NO. 516 RS. 5155-50

NO. 517 RS. 5165-50

NO. 518 RS. 5175-50

NO. 519 RS. 5185-50

NO. 520 RS. 5195-50

NO. 521 RS. 5205-50

NO. 522 RS. 5215-50

NO. 523 RS. 5225-50

NO. 524 RS. 5235-50

NO. 525 RS. 5245-50

NO. 526 RS. 5255-50

NO. 527 RS. 5265-50

NO. 528 RS. 5275-50

NO. 529 RS. 5285-50

NO. 530 RS. 5295-50

NO. 531 RS. 5305-50

NO. 532 RS. 5315-50

NO. 533 RS. 5325-50

NO. 534 RS. 5335-50

NO. 535 RS. 5345-50

NO. 536 RS. 5355-50

NO. 537 RS. 5365-50

NO. 538 RS. 5375-50

NO. 539 RS. 5385-50

NO. 540 RS. 5395-50

NO. 541 RS. 5405-50

NO. 542 RS. 5415-50

NO. 543 RS. 5425-50

NO. 544 RS. 5435-50

NO. 545 RS. 5445-50

లాలిచండి

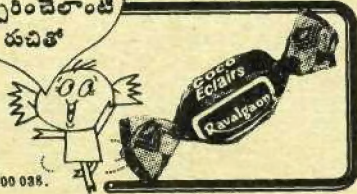
మీరూ
మురిసిపోండి

"అహ! మా నాన్నకి నేనంటే
ఎంకో యిష్టం. అందుకే మరి నాకోసం
రావల్ గామ్ ఎక్జలైర్స్ తెస్తాడు. కోకో,
కోకోనట్ రెండూను.
నాకు తెలుసు...నాన్న కూడా
దొంగలాగ బాటుగా తన కోసమూ
డిండుకుంటాడు కొన్ని."

కొత్తగా
కరకరగా,
చప్పరించేలాంటి
రుచితో

Ravalgaon Eclairs

ది రావల్ గామ్ మిగర్స్ ఫ్యాక్టరీ లి. వార్షిక గ్రూప్ సర్టిఫైడ్
హాల్ అవీసు: టెక్స్టర్డ్ హుస్, వార్షిక హిరావంట్ హార్ట్, ఇన్జెక్ట్ ఎక్స్టర్, బొంబాయి 400 038.

Creative Unit-4638 Tel.

**“న్యూట్రాముల్ మిగతావాటికన్నా
తక్కువ ఖరీదు!”**

**Be a
Nutramul
"dada".**

Nutramul
The strengthening
all-family drink.

**ఇంచుమించు
3 రూపాయలు తక్కువ.**

న్యూట్రాముల్, అమూల్ వారి తత్వాన్ని
సాటే ఉజ్వల ఉదాహరణ: అమిత తక్కువ
ధరలో అత్యంత, నాణ్యత.

మరి ప్రతి రోజూ వేలూరి మంది
న్యూట్రాముల్ వైపుపే మొగ్గుతున్నారంటే
అందులో ఆశ్చర్యమేముంది గనక!

అమూల్ వారి

న్యూట్రాముల్

మార్కెట్లో చేసేవారు:
గుజరాత్ కో-ఆపరేటివ్ మిల్క్ మార్కెటింగ్
ఫెడరేషన్ లిమిటెడ్, అనంద్, గుజరాత్

daCunha-GCM-31-TL

ఆనంద్ అభిలాష - ఆకాశంలో ఎగరడం

అమ్మా, నా సెంట్రల్ బ్యాంక్ పాస్ బుక్ ఏక్కడ?

ఇదిగో! పైకం పట్టుకో డిపాజిట్ చేయి మొత్తం కూడే వేయించుకోవడం మర్చిపోకేం.

..ఆనంద్ కోసం మైనర్ ఆకౌంట్ ప్రారంభించినప్పటి సుండి వాడు మీరాయిలు ముగ్గుని వాటిపై పెకం ప్రిథాగా శిర్పు చేయడం మోనెశాడు.

...జేబు శిర్పుపైకంపాడుట చేర్చి తీసుకు కౌన్లర్స్ నమూనా విన్యాసాలను కోని క్లౌంటున్నాడు.

నేడే మీ బిడ్డ కొరకు కేవలం 10 రూ.లతో ఆకౌంట్ ప్రారంభించండి. 12 సంవత్సరాల వయస్సు వార్యాక అతడే స్వయంగా దానిని నడుపుకో గలడు. అతడి ధబ్బు 5% వడ్డీతో పెరుగుతుంది. అతడితో పాటు అతడు పొదుపు చేసిన పైకం ఎలా వృద్ధి చెందుతుందో మీరే చూడండి!

మైనర్స్ సేవింగ్స్ అకౌంట్

సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా

(భారత ప్రభుత్వ యాజమాన్య సంస్థ)

ప్రజల వద్దకు మరియు ప్రదేశాల చేరువకు పోవు బ్యాంక్

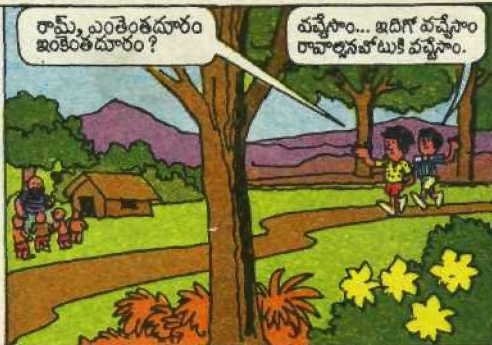
అంతా కల? పైలట్ క్లాస్ లాని

రామ్ శ్యామ్

గురిచూసి కొట్టారు.

రామ్, ఎంతెంతదూరం
ఇంకింతదూరం?

వచ్చేసాం... ఇదిగో వచ్చేసాం
రాహుల్ నవ్వుకి వచ్చేసాం.

అదిగో చూడు! వచ్చింది నాకోసందేహం
అక్కడ వో! పాడువని ఏదో వస్తున్నారని
నా అనుమానం. అదిగో వస్తున్నారని
ఉన్నాడువాడు. చివ్విట్టావో మిత్రులు
అప్పుడు వస్తున్నాడువాడు.

జోనాను! వాడు అమ్మది కావు
అసలైనవి. నకిలీ పాటిన్న అది.
ఆరోగ్యానికి, జర్నల్ కి హాని చేస్తాయని.

వెళ్ళు, శ్యామ్!
ఆ పిల్లలకు వెళ్ళేసాం
చక్కాను. వాడు వచ్చేసా
తప్పుడు వస్తున్నాను.

నా గుక్కిట్లో అసలైన పాటిన్న ఉన్నాయిగా,
నేనుగూర్చి వస్తున్నా చూడు వాడు జారిపడేలా

అదిగో జారిపడ్డాడువాడు నడుం
విరిగేలా ఇదే వాడికి గుణపాఠం...
ఆ మోనాలు మోనాలా మరుక్షణం,

ఇదిగో అసలైన పాటిన్న
ఆ పిల్లలకి
నేనిస్తాను. వాళ్ళు మజాగా తింటూంటే
చూసొస్తాను.

నేరూరించే
మనసుదోచే
మైపురకొంచే

పాప్

పాపిన్స్ పండ్లరుచిగల
పిప్పరమెంట్లు

5 పండ్ల
సువాసనలలో రాస్ బెర్రీ, అనాస్,
నిమ్మ, నారింజ, మోసంబి.